

Analyzing the Creative City Using a Futurology Approach Based on Scenario Writing: A Case Study of Chabahar

Shahbakhsh Raisi¹, Hossein Molashahi², Gholamreza Miri³

1- Ph.D. student, Department of Geography and Urban Planning, Zahedan Branch, Islamic Azad University, Zahedan, Iran

2- Assistant Professor of Department of Geography and Urban Planning, Zahedan Branch, Zahedan Islamic Azad University, Iran

3- Associate Professor of Department of Geography and Urban Planning, Zahedan Branch, Islamic Azad University, Zahedan, Iran

Article info	Abstract
<p>Article type: Research Article</p> <p>Received: 2024/09/16</p> <p>Accepted: 2024/11/06</p> <p>pp: 52- 72</p> <p>Keywords: Creative City, Futurology, Scenario Writing, Chabahar City.</p>	<p>In today's world, the development of a creative city is crucial for economic growth due to its role as a hub for sociological platforms and its growing importance. This study aims to analyze the concept of the creative city using a futurist approach based on scenario writing, with a focus on Chabahar. The research is applied in nature and descriptive-analytical in method. The study's statistical population consists of 22 experts from the management organizations of Chabahar and urbanism faculty members. The sampling method used was purposive and stratified. Data were collected through library research, and the primary tool for data collection was a closed-type questionnaire. To analyze the creative city concept with a futuristic approach in Chabahar, the Delphi technique and Wizard software were employed. The analysis of 35 indicators using the Delphi method revealed that the status of influential indicators in the creative city of Chabahar is undesirable, with a particular emphasis on futurism. Most indicators scored below the average value of 3, with 14 of the 35 indicators being disadvantaged and 11 showing some disadvantages. In step 16, the main indicator was selected and analyzed under three scenarios (lack of attention, continuation of current trends, and improvement) using Wizard scenario software. Five possible future scenarios for Chabahar's creative city were proposed, indicating that the management and development of the city are influenced by changes in these factors and drivers. Recognizing the key components contributing to Chabahar's creativity will aid in shaping desirable future outcomes. It is hoped that by evaluating and analyzing the creative city, city managers and planners will be able to navigate Chabahar's development strategically, leveraging its available capacities and competitive advantages.</p>

Citation: Raisi, S., Molashahi, H., & Miri, G. (2024). Analyzing the Creative City Using a Futurology Approach Based on Scenario Writing: A Case Study of Chabahar. *Journal of Urban Futurology*, 4(3), 52-72.

© The Author(s).

Publisher: Islamic Azad University, Zahedan Branch.

¹ **Corresponding author:** Hossein Molashahi, **Email:** h_mollashahi91@yahoo.com, **Tell:** +989151414811

This study is extracted from Shahbakhsh raeisi PhD Dissertation entitled “ Analyzing the Creative City with a Futurology Approach Based on Scenario Writing (Case Study: Chabahar)”, which was carried out under the supervisor of Dr. Hossein Molashahi and the advisors of Dr. Gholamreza Miri, in the Geography and Urban Planning Department of Islamic Azad University, Zahedan branch.

Extended Abstract

Introduction

To develop a creative city, it is essential to identify and define the key elements that can transform cities from a static state into dynamic, vibrant urban centers, driven by innovation. True creativity involves experience, innovation, the ability to rewrite the rules, unconventional thinking, offering fresh perspectives on issues, visualizing possible future scenarios and solutions to problems, discovering common ground amid differences, and maintaining a flexible mindset. Chabahar, located in the southeast of the country, holds significant potential in natural, cultural, and social fields, making it a promising tourist destination. With the growth and expansion of its tourism potential, Chabahar has the opportunity to become a key tourism hub, both in Iran and globally. The presence of numerous commercial, cultural, and higher education centers in the city has also contributed to its population growth. On one hand, Chabahar benefits from economic, social, cultural, historical, ethnic, and racial diversity. On the other hand, it faces challenges such as unplanned development, population growth, social inequalities, low quality of life, and environmental crises—issues largely stemming from increased population and urbanization. By leveraging the advantages of the creative city model and fostering innovation, Chabahar can address these negative effects while shifting urban planning towards strategies that utilize creative and innovative forces. In doing so, the city could mitigate social inequalities and enhance its ability to evolve constructively, in harmony with other developed and creative cities. The focus of this research is to develop scenarios that illuminate the future of urban planning in Chabahar as a creative city. The need for research into the creative city of Chabahar, using future research software and a scenario-based approach over the next 30 years (until 1430), is crucial. It will provide clear direction for planners and city managers, offering valuable insights for future urban development. The present study aims to identify and analyze the concept of the creative city with a futurist approach, specifically in Chabahar.

Methodology

The research method is descriptive-analytical, and it is applied in nature. Based on the emerging methods of future science, the study

follows an analytical and exploratory approach. Data collection for this research employed both documentary and field methods. The primary variables were measured using a researcher-designed questionnaire (structured as a matrix of mutual effects) and the Delphi technique to gather the opinions of 22 experts. The indicators used in this study encompass seven dimensions: functional facilities and services, tourism, leisure and welfare, transportation, the creative class, environmental, political, health, and social factors. The statistical population consisted of 22 experts (officials, specialists, and academics with expertise in geography, urban planning, and future studies) who were selected through purposive sampling. For data analysis, various future research techniques were employed, including scenario development, analysis of driving forces within the study area, and cross-effects analysis. Additionally, future research software such as Mic-Mac and Scenario Wizard was used for the analysis.

Results and discussion

At this stage, a matrix of key factors was created, and driving forces were identified among them. The 49 key factors identified by the experts were arranged in a 49 x 49 matrix. To identify the driving forces among the key factors, the cross-effect method was employed using Mic-Mac software. The findings revealed that out of a total of 2007 relationships that could be evaluated in the matrix, 394 relationships were zero, indicating that these factors did not influence each other or were not affected by each other. Additionally, 356 relationships had a small impact on each other (with a relationship degree of one). 495 relationships had a relatively strong influence (with a relationship degree of two), and 480 relationships had a significant influence (with a relationship degree of three). The remaining 640 relationships were potential and indirect relationships (with a relationship degree of four). By examining the overall results of the scenarios, it is clear that the optimal state contributes the most among the possible states, followed by the critical state, and lastly, the static state. Based on the scenario results, the status of the scenarios is as follows:

1-The First Group: Optimal Scenarios: These scenarios, which have the highest number of favorable situations, include the first scenario,

representing the ideal situation for the creative city in Chabahar.

2-The Second Group: Critical Scenarios: This group includes scenarios that have the most critical and unfavorable situations. The second, third, fourth, and fifth scenarios fall into this category.

Conclusion

The results of the research indicate that the current status of the variables points to a critical and unfavorable situation for the creative city of Chabahar. Under these conditions, Chabahar is not ready to become a creative city in the short term, despite having appropriate cultural, religious, academic, and other infrastructures. However, the city does have the potential to become a creative city. With the right strategies and the development of necessary fields, Chabahar can be transformed into a creative city. By leveraging the advantages of a creative city, the welfare of its citizens can be improved in the future. Therefore, achieving the vision of Chabahar as a creative city by 1430 depends on strengthening the ideal scenario. It is important

to note that some driving forces are at the national level, and local management has limited ability to influence them. However, certain driving forces can be developed through local planning and strengthened by local administration. Thus, identifying the key components influencing Chabahar's creativity can help in outlining possible desirable futures for the city.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

The authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

تحلیل شهر خلاق با رویکرد آینده‌پژوهی مبتنی بر سناریونویسی (مطالعه موردی: شهر چابهار)

شهبخش رئیسی^۱، حسین ملاشاهی^۲، غلامرضا میری^۳

- ۱- دانشجوی دکتری گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران.
- ۲- استادیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران.
- ۳- دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران.

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	امروزه حرکت به سمت ایجاد و تحقق شهر خلاق به دلایل جایگاه شهر به‌عنوان محل شکل‌گیری بسترهای جامعه دانایی، اهمیت و محور بودن شهرها در توسعه اقتصادی بسیار ضروری و مهم است. در این راستا هدف این پژوهش تحلیل شهر خلاق با رویکرد آینده‌پژوهی مبتنی بر سناریونویسی در شهر چابهار می‌باشد. تحقیق به لحاظ ماهیت کاربردی و به لحاظ روش مبتنی بر روش توصیفی - تحلیلی است. جامعه آماری از ۲۲ نفر کارشناسان سازمان‌های مدیریتی شهر چابهار و اساتید شهرسازی تشکیل شده است. روش نمونه‌گیری مورد استفاده در پژوهش حاضر احتمالی و از نوع طبقه‌ای بوده است. روش جمع‌آوری داده‌ها کتابخانه‌ای است، ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه از نوع بسته است. برای تحلیل شهر خلاق با رویکرد آینده‌پژوهی (چابهار) مبتنی بر سناریونویسی از تیم پانل دلفی و نرم‌افزار ویزارد است. با تحلیل ۳۵ شاخص با استفاده از تکنیک دلفی می‌توان گفت وضعیت شاخص‌های تأثیرگذار در شهر خلاق شهر چابهار با تأکید بر آینده‌پژوهی نامطلوب است و بیشترین شاخص‌ها امتیاز کمتر از میانگین عدد ۳ را به دست آورده‌اند. در مجموع از میان ۳۵ شاخص ۱۴ شاخص در وضعیت نامطلوب و ۱۱ شاخص در وضعیت مطلوب قرار گرفته است. در مرحله ۱۶ شاخص اصلی انتخاب شد و در ۳ وضعیت (عدم توجه، ادامه روند فعلی و بهبود) در نرم‌افزار سناریو ویزارد مورد تحلیل قرار گرفت. پنج سناریو برای وضعیت آینده شهر خلاق چابهار ارائه گردید؛ که مشخص شد کنترل و برنامه‌ریزی شهر خلاق چابهار در گرو تغییرات این عوامل و پیشران‌ها قرار دارد. شناخت مؤلفه‌های تأثیرگذار در خلاقیت شهر چابهار می‌تواند به ترسیم آینده‌های محتمل مطلوب کمک کند. امید می‌رود که با ارزیابی و تحلیل شهر خلاق، مدیران و برنامه‌ریزان با توجه به ظرفیت‌های موجود و مزیت‌های رقابتی بتوانند از این دریچه، شهر چابهار را به این سمت سوق دهند.
دریافت: ۱۴۰۳/۰۶/۲۶	
پذیرش: ۱۴۰۳/۰۸/۱۶	
صص: ۵۲-۷۲	
واژگان کلیدی: شهر خلاق، آینده‌پژوهی، سناریونویسی، شهر چابهار.	

استناد: رئیسی، شهبخش؛ ملاشاهی، حسین؛ و میری، غلامرضا. (۱۴۰۳). تحلیل شهر خلاق با رویکرد آینده‌پژوهی مبتنی بر سناریونویسی (مطالعه موردی: شهر چابهار). *فصلنامه آینده‌پژوهی شهری*، ۴(۳)، ۵۲-۷۲.

ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان.

©نویسندگان

^۱ نویسنده مسئول: حسین ملاشاهی، پست الکترونیکی: h_mollashahi91@yahoo.com، تلفن: ۰۹۱۵۱۴۱۴۸۱۱

این مقاله برگرفته از رساله دکتری شهبخش رئیسی با عنوان «تحلیل شهر خلاق با رویکرد آینده‌پژوهی مبتنی بر سناریونویسی (مطالعه موردی: شهر چابهار)» است؛ که با راهنمایی دکتر حسین ملاشاهی و مشاوره دکتر غلامرضا میری، در دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان، انجام پذیرفته است.

مقدمه

برنامه‌ریزی شهری و آینده‌پژوهی هر دو اصولاً به آینده مرتبط‌اند. هرکدام از این دو فعالیت به موضوعات مبهم، چندوجهی و بحث‌برانگیز می‌پردازند که نتایج این موضوعات پیچیده و نامشخص است. قرن ۲۰، قرن شهری شدن جهان است. جهانی‌شدن در دگرگونی اقتصادی و اجتماعی بیشتر شهرهای جهان، تأثیر گذاشته است. فرآیندهای اقتصادی و اجتماعی که امروزه در اکثر شهرهای جهان رخ می‌دهد. از قبیل جابه‌جایی سرمایه‌های بین‌المللی، افزایش مداوم تحرکات و جابه‌جایی استعدادها و نیروی کار شرکت‌ها، نیاز بیش‌ازپیش به نوآوری و خدمات تخصصی و شبکه‌های پویا و بهم‌پیوسته که سطح محلی را به یک جغرافیای گسترده‌ای از بازارهای جهانی متصل می‌کنند این موضوع را اثبات می‌کنند. شهرهای جهان در چارچوب اقتصاد جهانی به‌عنوان گره شبکه‌ها به‌شدت با یکدیگر در رقابت هستند. این شهرها نیازمند آن بوده تا محصولات تخصصی و خدمات خلاق را در قالب مزیت‌های نسبی خود به بازارهای جهانی ارائه دهند تا بتوانند جایگاهی در زنجیره اقتصاد جهانی به دست آورند. همچنین به دنبال آن هستند تا سرمایه‌های خارجی و استعدادها را برای توسعه اقتصادی پایدار خود جذب نمایند (قشلاقی، ۱۳۹۵: ۴).

در این راستا، نظریه شهر خلاق توسط ریچارد فلوریدا مطرح گردید که در آن ظهور عصر خلاق در شکل یک انقلاب اجتماعی مهارنشده‌ی معرفی شده است. درواقع او با در نظر گرفتن زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی خلاقیت تلاش کرده تا تبلور این امر در شهر را در قالب مفهوم شهر خلاق صورت‌بندی نماید. خلاقیت همواره نیروی حیاتی و محرک شهرها بوده است. شهرها همواره به خلاقیت تحت عنوان بازار کار، تجارت و مراکز تولیدی، هنرمندان، روشنفکران، دانشجویان، مدیران و کارگزاران قدرت، نیاز داشته‌اند. به‌ویژه در مکان‌هایی که نژادها و فرهنگ‌ها مخلوط شده‌اند و تعامل ایده‌های جدید، نهادها و مؤسسات مربوطه وجود دارند، اما دلایل ویژه‌ای برای تفکر در مورد مشکلات شهرهای امروزی در شرایط خلاقیت یا عدم آن وجود دارد. خلاقیت در شهر باعث رهایی از بن‌بست‌های مدیریتی و کالبدی و پیاده‌سازی دو اصل مشارکت و کار آبی که از شاخص‌های اصلی در حوزه حکمروایی شهری می‌باشد، می‌گردد. همچنین، ایده شهر خلاق برای مدیران، برنامه‌ریزان و شهرسازان باعث گسترش افق دید و تحلیل راهکار در مواجهه با مسائل شهر می‌شود و به تنوع علایق و عقاید در پهنه شهر احترام می‌گذارد. در نهایت شهر خلاق باعث جاری شدن تفکرات شهروندان برای بهتر شدن محیط زندگی و ارتقاء کیفیت زندگی آنان می‌گردد. در این رابطه سوسیال‌دموکرات‌ها معتقدند که مهم‌ترین هدف شهر خلاق، تولید ثروت برای افزایش رفاه شهروندان است؛ اما دیدگاه نوکلاسیک‌ها مقابل دیدگاه سوسیال‌دموکرات است طرفداران این دیدگاه عقیده دارند که همه‌چیز در جامعه، خریدوفروش می‌شود. نوکلاسیک‌ها انسان را به‌عنوان موجودی فاقد اخلاق فرض می‌کنند که تنها یک هدف دارد و آن‌هم چیزی نیست جز افزایش منافع خویش. درواقع جامعه محلی است برای تکاپوی این افراد. در این میان، دیدگاه کینزی دارای تفکر میانه‌ای است و عقیده دارد هر دو دیدگاه یادشده، دارای نقاط ضعف است و تنها در صورتی که درهم ادغام شوند نتیجه مطلوبی به دست خواهد داد (Deffner & Vlachopoulou, 2011: 2).

اگر چه بعضی از شهرهای کشورهای توسعه‌یافته در زمینه ایجاد شهر خلاق موفق بوده‌اند اما این امر بر شهرهای کشورهای درحال توسعه متفاوت است. لزوم وجود زیرساخت‌های لازم برای ایجاد شهر خلاق در شهرهای درحال توسعه و عدم اطمینان ناشی از پیچیدگی محیطی، پیش‌بینی آینده را با مشکل مواجه کرده است به‌گونه‌ای که برنامه‌ریزی سنتی دیگر قادر به پاسخگویی نیست و باید از روش‌های آینده‌پژوهی مانند سناریونویسی در جهت پیش‌بینی آینده و تبیین جایگزین‌های ممکن در شرایط متفاوت استفاده کرد (Ringland, 2006: 331). نتایج مطالعات در مدیریت و برنامه‌ریزی شهرها نشان می‌دهد عمده برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران شهری فاقد یک رویکرد آینده‌گرایانه مؤثر و کارآمد به‌منظور درک پیچیدگی‌های محیطی، پیش‌بینی شرایط قریب‌الوقوع و شکل داده به شرایط موردنظر در آینده می‌باشند، اعتقاد بر این است که چهار عامل تغییر سیستم‌های ارزشی در جامعه، برنامه‌ریزی استراتژیک شهر، سند چشم‌انداز شهر و مشارکت ذینفعان و شهروندان در امر برنامه‌ریزی شهری موفقیت در آینده را تضمین می‌کند اما برای شکل دادن به آینده و مقابله با بحران‌ها باید از روش‌های آینده‌پژوهی مانند سناریونویسی در برنامه‌ریزی شهری استفاده کرد.

در این میان شهر چابهار در جنوب شرق کشور، به دلیل عدم زیرساخت‌های لازم، عدم یک رویکرد آینده‌گرایانه و عدم استفاده از مشارکت شهروندان برای تحقق شهر خلاق باید ساختار قدیمی برنامه‌ریزی در شهر تغییر کند و بسترهای جدید برای تبدیل شدن

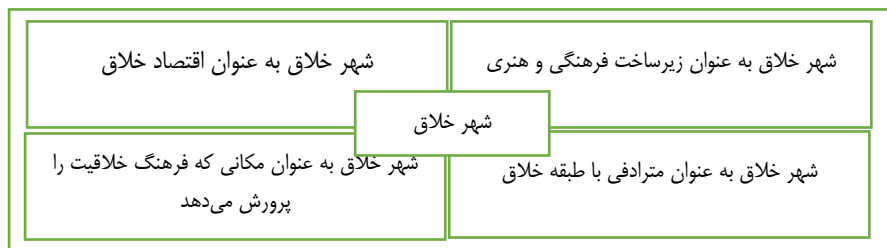
آن به شهر خلاق فراهم شود. علاوه بر این‌ها، شهر چابهار برخوردار از عناصر شهری مهمی همچون اماکن فرهنگی، مراکز و نهادهای دولتی از قبیل شهرداری، کتابخانه و کتابفروشی‌ها، دانشگاه‌ها، پستخانه، هتل، مسافرخانه و بسیاری دیگر از اماکن جاذب گردشگر و ... روزانه پذیرای جمعیت بسیاری، از جمله طبقات خلاق شهر چون همه افراد، فضاها، سازمان‌ها و نهادها است. مسلماً، برنامه‌ریزی کالبدی- عملکردی برای تأمین فضای عمومی مورد نیاز استفاده‌کنندگان از این شهر، اهمیت فراوانی دارد. از طرف دیگر، چابهار به دلیل نزدیکی به دریا و به دلیل اینکه، از نظر گردشگری و تجاری نقش مهمی در سطح استان سیستان و بلوچستان و کل کشور دارد، همواره مورد توجه بخش عظیمی از ساکنان مراکز شهری و روستایی اطراف قرار گرفته است. شهر چابهار به‌عنوان یک مقصد گردشگری دارای پتانسیل‌های فراوانی در زمینه‌های طبیعی، فرهنگی، اجتماعی و غیره است که با رشد و گسترش این پتانسیل‌ها در زمینه گردشگری می‌تواند به‌عنوان یک قطب گردشگری در ایران و جهان فعالیت کند. برخورداری این شهر از مراکز تجاری و فرهنگی و مراکز آموزش عالی متعدد نیز موجب جذب جمعیت شده است. این شهر از یک سو، تنوع اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، تاریخی، قومی و نژادی دارد و از سوی دیگر، با مسائل و مشکلاتی مانند توسعه بی‌رویه، افزایش جمعیت، نابرابری‌های اجتماعی، کیفیت پایین زندگی، بحران‌های محیطی و زیست‌محیطی و غیره مواجه است که در افزایش جمعیت و رشد پدیده شهرنشینی ریشه دارد؛ بنابراین، می‌توان با مزیت‌های نشأت گرفته از شهر خلاق و ایجاد نوآوری، ضمن تعدیل آثار منفی بر این شهر، تفکر حاکم بر برنامه‌ریزی شهری را به‌سوی برنامه‌ریزی بر مبنای استفاده از نیروهای خلاق و نوآور سوق داد. همچنین، می‌توان به‌نوعی نابرابری‌های اجتماعی در آینده را از بین برد و توانایی شهر را برای حرکت سازنده و همگام با دیگر شهرهای توسعه‌یافته و خلاق افزایش داد. تأکید خاص این پژوهش، تدوین سناریوهایی است که فضای آینده برنامه‌ریزی شهر خلاق شهر چابهار را روشن می‌سازد. در همین جهت، نیاز به پژوهش در مباحث شهر خلاق شهر چابهار با استفاده از نرم‌افزارهای آینده‌پژوهی و رویکرد سناریو مبنای ۳۰ سال آینده (۱۴۳۰) از اهمیت قابل توجهی برخوردار است و افق‌های روشنی را برای برنامه‌ریزان و مدیران شهری ایجاد می‌نماید. در این راستا، پژوهش حاضر باهدف شناسایی و تحلیل شهر خلاق با رویکرد آینده‌پژوهی مبتنی بر سناریونویسی در شهر چابهار تنظیم گردیده است و این که سؤال اصلی پاسخ دهد: سناریوهای پیشروی شهر خلاق در شهر چابهار (تا سال ۱۴۳۰) و سناریوی مطلوب آنچه خواهد بود؟

مبانی نظری

امروزه شهرها با بازاندیشی و تأمل در فرصت‌ها و تهدیدها، در پی افزایش قدرت جذب و مطرح کردن جایگاه توسعه‌ای خود هستند، در این بین به‌زعم بسیاری، ایده شهر خلاق به شیوه نوینی در رویکرد توسعه پایدار شهری تبدیل شده است (فوادیان و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۲۷). شهر خلاق محصول هزاره سوم و تحولات آن است (امیری و همکاران، ۱۳۹۸: ۷۰۱). از آنجایی که شهرها، متنوع و سرشار از تعامل و همچنین مملو از مشکل هم هستند، تجمعات بزرگ انسان‌ها ذاتاً پیچیده است. با توجه به پیچیدگی شهرها به‌منظور توسعه دادن یک شهر نظم، مردم در شهرها مجبور بوده‌اند، خلاق باشند (صفایی پور و جعفری، ۱۴۰۰: ۱۱۲- بایرام‌زاده و شهسوار، ۱۴۰۲- موسوی و همکاران، ۱۴۰۱- بایرام‌زاده و فوادمرعشی، ۱۴۰۲- Ghalehtemouri et al, 2023). بر این اساس، در سال‌های اخیر مفهوم شهر خلاق در جامعه دانشگاهی و نهادهای مسئول سیاست‌گذاری رشد اقتصادی مورد توجه قرار گرفته است (Ponzini & Rossi, 2010: 1039). مفهوم شهر خلاق نخستین بار در یونان باستان پدید آمد. در فلسفه یونان باستان شهر خلاق مکانی بود که سرشت انسانی را شکل می‌داد و به همین دلیل بود که در تفکر بزرگانی نظیر افلاطون و ارسطو سعادتمندی انسان بدون شهرها میسر نبوده است. بر اساس معیار سازمان جهانی یونسکو^۱ شهر خلاق فضایی است که در آن از مهارت‌ها و نوآوری‌های شهروندان در توسعه پایدار شهری استفاده گردد و نگرش خلاق شهروندان هماهنگ و همراه با مدیریت شهری حرکت کند؛ بنابراین، داشتن شهر خلاق، نهایت آرزوی هر جامعه مدرن است. در واقع، در شهر خلاق فعالیت‌های جدید اتفاق می‌افتد و متولیان شهری در این شهر، خدمات همگانی و زیرساخت‌های اقتصادی و اجتماعی را به نوین‌ترین، بهره‌ورترین، زیباترین و کاراترین روش ارائه می‌کنند. فضای این شهر نه تنها به نحوی است که در آن خلاقیت گسترش می‌یابد، بلکه کل مدیریت و سازمان‌دهی آن به نحوی خلاقانه طراحی می‌گردد. دسترسی شهر خلاق به زیرساخت‌های خلاق، ضروری است و متکی بر این زیرساخت‌ها،

^۱ United Nation Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO)

استعدادهای را کشف، حفظ و جذب کند و توانایی استمرار آن را نیز ایجاد کند. در حقیقت، به تلفیقی از زیرساخت‌های سخت و نرم احتیاج دارد؛ زیرساخت‌های نرم لازمه دقت به این موضوع است که جوامع چطور می‌توانند ملاقات، تبادل و شبکه‌سازی کنند و از این رو، شهر خلاق به تشویق گسترش‌های فیزیکی و مکان‌سازی که به روابط میان مردم میدان می‌دهد، می‌پردازد (غلامی، ۱۴۰۰: ۳۳-۳۲). شهر خلاق اکثر پتانسیل‌های خود را جامه عمل می‌پوشاند و پرچم‌دار فعالیت‌های هنری، فرهنگی و توسعه‌ای بوده و همچنین، یک شهر پر قدرت از لحاظ یادگیری و ارتباطات فرهنگی و اجتماعی است. شهر خلاق می‌تواند نیازها و خواسته‌های جوامع شهری را در ابعاد گوناگون برطرف کند (فوادیان و همکاران، ۱۴۰۱: ۲۰۲). در حقیقت، این مفهوم بر بهره‌گیری از امکانات فرهنگی و هنری به‌عنوان دارایی‌هایی ارزنده به‌منظور جذب افراد متحرک، ماهر و تحصیل کرده تأکید می‌کند (Grodach, 2012: 82). انواع ادراکات مختلف از مفهوم شهر خلاق در شکل (۱) قابل مشاهده است.

شکل ۱- انواع ادراکات مختلف از مفهوم شهر خلاق

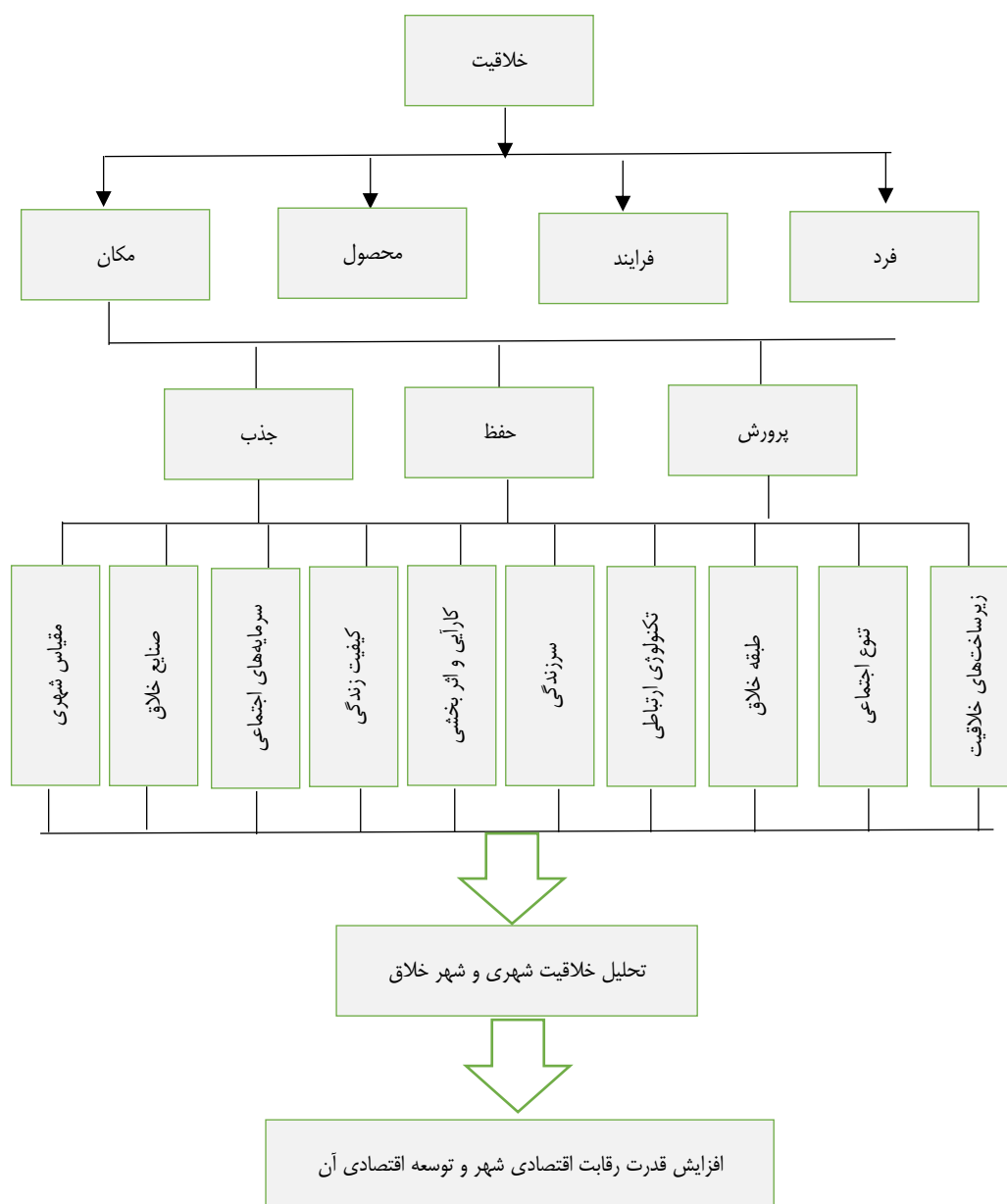
(منبع: غلامی، ۱۴۰۰: ۳۴)

شهرها برای اینکه بتوانند به‌طور مؤثری تقاضاهای در حال تغییر امروزی را برآورده سازند، نیازمند تفکر خلاق، وجود فضاها و محیط‌های شهری جذاب و خلاق و نیز رهبری خلاق هستند (صفایی پور و حاجی پور، ۱۴۰۱: ۲؛ Mouratidis, 2021: 22). لازمه تحقق شهر خلاق، استفاده خلاقانه از قابلیت‌های اساسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، آموزشی، مالی، فضایی و طبیعی موجود در شهرها است. توده‌های انسانی از قومیت‌ها، فرهنگ‌ها و خرده‌فرهنگ‌های مختلف نمادی از استعداد و مدارا گری است که به شکل بالقوه برای اجرای طرح‌های شهری خلاق محور مورد نیاز است. نیروی انسانی متخصص و تحصیل کرده، هنرمندان، ادیبان، اساتید دانشگاه، مخترعین، مبتکران، کارآفرینان در حکم سرمایه اجتماعی برای گام برداشتن در مسیر شهر خلاق نقش کلیدی ایفا می‌کنند (امینی قشلاقی و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۲۸). شهر خلاق به‌عنوان یک چهره فرهنگی دیده می‌شود و در مقایسه با سایر شهرها دارای نمادها، سمبل‌ها و عملکردهای منحصر به فرد است و از تمایزهای محلی بهره می‌گیرد تا طبقه خلاق را به خود جذب کند. شهر خلاق یک فضای منحصر کاربردی با جدایی بین زندگی، کار و اشکال استاندارد شده مصرف و فراغت، آن‌طور که در شهر کاربردی وجود دارد، نیست (Reckwitz, 2009: 15). شهر خلاق فضایی است که در آن فعالیت نو رخ می‌دهد (حسینی خواه و همکاران، ۱۴۰۱: ۱۰۳). پس یک شهر خلاق محیط مساعدی برای تربیت انسانی است و زمینه پرورش خلاقیت ساکنین آنجا را فراهم آورده است و این‌گونه شهرها، اغلب دارای فضاهای پویا و سالمی هستند (صمدی و همکاران، ۱۴۰۲: ۵۴). جدول (۱)، رویکرد، شیوه و ویژگی‌های دیدگاه‌های دیدگاه‌های مختلف شهر خلاق را نشان می‌دهد. در شکل (۲) مدل مفهومی تحقیق قابل مشاهده است.

جدول ۱- اساس، رویکرد، شیوه و ویژگی‌های دیدگاه‌های مختلف شهر خلاق

پژوهشگر	کتاب	اساس	رویکرد	شیوه	مهم‌ترین ویژگی
پیترهال	شهرها در تمدن، ۱۹۹۸	تنوع	اجتماعی فرهنگی و اقتصادی	جذب	آینده‌نگر، فرهنگ و اجتماع مختلط و ترکیبی
جیکوبز	اقتصاد شهرها، ۱۹۶۹؛ شهرها و ثروت ملل، ۱۹۸۶	تنوع	اقتصادی اجتماعی و کالبدی	جذب	تنوع اجتماعی، اقتصادی و کالبدی
چارلز لندری	شهر خلاق، ۱۹۹۵	شهروندان خلاق	اجتماعی	پرورش	رفع موانع خلاقیت
ریچارد فلوریدا	شهرها و طبقه خلاق، ۲۰۰۵	طبقه خلاق	اقتصادی	جذب	استعداد، ظرفیت تحمل‌پذیری و مدارا گری و تکنولوژی

(منبع: کلاتتری و همکاران، ۱۳۹۵: ۵۹۳)

شکل ۲- مدل مفهومی تحقیق

(ترسیم: نگارنده، ۱۴۰۲)

پیشینه تحقیق

آفتاب (۱۳۹۶)، در پایان‌نامه خود با عنوان تبیین و برنامه‌ریزی شهر خلاق با رویکرد سناریونویسی (مطالعه موردی: شهر ارومیه)، ۱۰ معیار اصلی؛ مقیاس، صنایع خلاق، طبقه خلاق، زیرساخت‌های خلاقیت، کارایی و اثربخشی، سازندگی، تکنولوژی ارتباطی، تنوع اجتماعی، سرمایه اجتماعی، کیفیت زندگی با ۱۶ زیرمعیار و ۱-۶ شاخص را بر اساس بررسی دقیق منابع خارجی و داخلی انتخاب کرده است. نتایج نشان می‌دهد که معیارهای زیرساخت‌های خلاقیت و طبقه خلاق به ترتیب با امتیاز ۰/۳۲۰ و ۱/۱۹۴، بیشترین امتیاز را کسب کرده‌اند. مجنونی و همکاران (۱۳۹۹)، به شناسایی و تحلیل پیشران‌های کلیدی مؤثر بر شکل‌گیری شهرهای خلاق میانه‌اندام با استفاده از آینده‌پژوهی (مطالعه موردی: شهر بناب) پرداختند. نتایج نشان می‌دهد که ۱۴ پیشران کلیدی، بیشترین مقدار تأثیرگذاری مستقیم و غیرمستقیم بر خلاقیت شهری بناب داشتند که از این تعداد، شش پیشران مربوط به طبقه خلاق و سه پیشران مربوط به زیرساخت‌های خلاق بوده است. مهاجر و همکاران (۱۳۹۹)، به شناسایی مؤلفه‌های کلیدی گردشگری خلاق کودک محور (مطالعه موردی: شهر خلاق صنایع‌دستی) پرداختند. نتایج نشان می‌دهد که گردشگران خلاق، سازندگان تجارب خود هستند؛ بنابراین باید

به‌عنوان گروهی همگن از تولیدکنندگان عمل کنند که درباره تجربه خلاقان عقاید و احساسات ذهنی دارند. در این راستا پنج مؤلفه مجزا شناسایی شد: فرآیند سفر، محیط، نیازهای کودکان، خلاقیت و ذی‌نفعان. هر مؤلفه عوامل مختلفی را در برمی‌گیرد که می‌تواند اطلاعات جدیدی در رابطه با گردشگری خلاق برای کودکان فراهم آورد. رحیمی فرد و همکاران (۱۴۰۰)، به ارزیابی شاخص‌های شهر خلاق در ایجاد گردشگری خلاق شهری (مطالعه موردی: خوی) پرداختند. نتایج نشان می‌دهد که میان شاخص‌های شهر خلاق و میزان تحقق‌پذیری گردشگری خلاق شهری رابطه معنی‌داری وجود دارد؛ اما شهر خوی دارای شاخص‌های مناسب برای ایجاد گردشگری خلاق نیست و در مؤلفه‌های گوناگون شاخص‌های شهر خلاق در خوی ضعف‌های اساسی وجود دارد. فوادیان و همکاران (۱۴۰۰)، به تحلیل جایگاه شاخص‌های شهر خلاق در راستای برند سازی و دستیابی به توسعه پایدار شهری (مورد مطالعه: شهر دامغان) پرداختند. نتایج نشان‌دهنده جایگاه کم شاخص‌های شهر خلاق در جهت برند سازی شهر دامغان است. دارابی (۱۴۰۲)، به تحلیل نظام‌مند بر ادبیات شهر خلاق و شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های آن پرداخته است. بر اساس نتایج مدل تحلیل شبکه، شاخص نوآوری بیشترین تأثیر را در حرکت یک محله به سمت محله خلاق در شهر تهران را دارا است. امیر سروی و رضانی (۱۴۰۲)، به ارزیابی توان محیط‌زیست شهر تبریز در شکل‌گیری شهر خلاق پرداختند. نتایج حاصله نشان داد که توان زیست‌محیطی و همچنین، فعالیت‌های اجتماعی و جمعی بر شکل‌گیری شهر خلاق تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین، نتایج دیگر این پژوهش نشان داد که شهر تبریز توان زیست‌محیطی لازم برای شکل‌گیری شهر خلاق را دارا نمی‌باشد. میرزایی و همکاران (۱۴۰۲)، به تحلیل کارکرد ساختارهای اجتماعی-فرهنگی محرک و توسعه‌دهنده شهر خلاق موسیقی، مطالعه‌ی موردی: شهر سنندج پرداختند. یافته‌ها نشان می‌دهند که شهر خلاق موسیقی سنندج بر مبنای اکثر شاخص‌های مشاهده‌پذیر مؤلفه‌های قابلیت و استعداد سرمایه‌ی انسانی، تنوع فرهنگی-اجتماعی، سرمایه‌ی اجتماعی محرک و جاذبه‌های گردشگری ساختار اجتماعی-فرهنگی از کارکرد مناسب و قابل قبولی برخوردار است. عاشوری و همکاران (۱۴۰۳)، به بررسی کاربری ورزشی در شهر ساری از منظر راهبرد شهر خلاق پرداختند. یافته‌ها نشان داد: رابطه بین پراکنش کاربری ورزشی ساری با ابعاد (اجتماعی، ورزشی، فرهنگی، کالبدی، ارتباطی و کارآفرینی) و نیز رابطه هر بعد با معیارهای خودش مثبت و معنی‌دار است. در نتیجه، برآزش مدل کلی پژوهش مناسب است و ساختار مدل تناسب خوبی با داده‌ها دارد؛ بنابراین برای رسیدن به بهره‌مندی بالا از فضاهای شهر ساری با رویکرد شهر خلاق توصیه می‌شود که مدیران شهری برای تهیه طرح‌ها در زمینه ورزشی از نظرات و پیشنهادهای شهروندان استفاده کنند و هنر و توجه به فرهنگ‌های ورزشی کهن و احیای آن برای ایجاد خلاقیت در شهر ساری را به‌کارگیرند.

پالوس و سومیا^۱ (۲۰۲۱)، در تحقیقی به بررسی و برنامه‌ریزی برای چگونگی هوشمند سازی و خلاقیت شهر کوچی در هند پرداختند. نتایج نشان می‌دهد شهر کوچی ترکیبی منحصر به فرد از قومیت، فرهنگ، معماری و آشپزی به دلیل تأثیر تجارت از سراسر جهان و مناطق مختلف هند است. راجکاپان^۲ (۲۰۲۱)، در پژوهش خود تحت عنوان «از جاهای دیگر بیاموزید: جغرافیای رابطه‌ای یادگیری سیاست در منطقه خلاق بانکوک» به این نتیجه رسیدند که درک محلی از خلاقیت را باید در یک رابطه جهانی-محلی تحلیل کرد. آلدمانیز و سالانو^۳ (۲۰۲۳)، در پژوهش خود تحت عنوان «تغییر سیاسی محلی، پارادایم شهر نو خلاق و جهش‌های برند فرهنگی والنسیا» به این نتیجه رسیدند که علیرغم تمایل دولت‌های جدید برای جهت‌گیری فراگیرتر از نظر فرهنگی و این واقعیت که این رویدادها مبتنی بر گفت‌وگو مشارکت اجتماعی است، توسعه آن‌ها در نهایت بیشتر به سمت برند سازی شهری است. مونتالتو و همکاران^۴ (۲۰۲۳)، در پژوهشی با عنوان "آیا شهرهای فرهنگی همیشه خلاق هستند؟ تحلیل تجربی توسعه مبتنی بر فرهنگ در ۱۹۰ شهر اروپایی" نشان دادند که بین شاخص‌های تجربی نشاط فرهنگی یک شهر و عملکرد اقتصاد خلاق آن همبستگی قوی وجود ندارد. لیو و همکاران^۵ (۲۰۲۴)، در پژوهشی به با عنوان "خدمات سازمانی دوگانه و حکومت برای شهرهای خلاق: موردی از استودیو جهانی هنگ‌دیوان"^۶، نشان دادند که خدمات دولتی و سازمان‌های اجتماعی هر دو تأثیر مثبت و قابل‌توجهی بر دل‌بستگی به شهرداری و خدمات دولتی تأثیر بیشتری را نشان می‌دهند.

¹ Paulose and Sowmia

² Rugkhapan

³ Ulldemolins and Solano

⁴ Montalto et al.

⁵ Liu et al.

⁶ Hengdian

تفاوت پژوهش حاضر با سایر مطالعات در این است که پیشران‌های انتخاب‌شده برای تحلیل وضعیت شهر خلاق چابهار و تدوین سناریوها نزدیک به واقعیت است و تا به حال در قلمرو مکانی چابهار هیچ پژوهشی در حوزه شهر خلاق و آینده‌پژوهی انجام نشده است. همچنین از جامعه آماری کارشناسان و تکنیک دلفی استفاده شده است. تمام موارد مذکور نوآوری پژوهش را نشان می‌دهد.

روش پژوهش

این تحقیق به لحاظ ماهیت کاربردی و به لحاظ روش مبتنی بر روشی توصیفی - تحلیلی است. جامعه آماری از ۲۲ نفر کارشناسان سازمان‌های مدیریتی شهر چابهار و اساتید شهرسازی تشکیل شده است. روش نمونه‌گیری مورد استفاده در پژوهش حاضر احتمالی و از نوع طبقه‌ای بوده است. به این ترتیب، جمعیت کارشناسان، به زیر جمعیت‌های واحد تقسیم می‌شود. وقتی که طبقات معلوم شدند، یک نمونه از هر طبقه استخراج می‌شود. به این معنا که در میان سازمان‌های مدیریتی شهر چابهار و اساتید شهرسازی به عنوان طبقه اول نمونه‌ها انتخاب شدند. پس از آن از هر طبقه تعدادی از کارشناسان و خبرگان به روش تصادفی ساده انتخاب شده است. روش جمع‌آوری داده‌ها کتابخانه‌ای است که از آن برای تعیین چارچوب موضوعی، شناخت مفاهیم، دیدگاه‌ها و نظریات استفاده شده و بر اساس این شناخت و نیز مطالعات پایه در مورد ویژگی‌های جغرافیایی منطقه و تجربه زیست، نظریه متناسب برای تحقیق برگزیده شده است. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه از نوع بسته است. برای تحلیل شهر خلاق با رویکرد آینده‌پژوهی (چابهار) مبتنی بر سناریونویسی از تیم پانل دلفی برای امتیازدهی به شاخص‌های استخراج‌شده از مبانی نظری و اسناد محدوده مورد مطالعه استفاده شده است. روش تکنیک دلفی^۱ برای انعکاس نظرات خبرگان (۲۲ کارشناس) (و در مراحل بعدی استفاده در تعیین پیشران - های بحرانی)، جمع‌آوری و در چارچوب الگوی سناریونویسی تحلیل شده است. انتخاب تیم دلفی، با روش نمونه‌گیری هدفمند بوده و معیارهای انتخاب خبرگان، شامل تسلط نظری، تجربه عملی، توانایی و تمایل به مشارکت در پژوهش و دسترسی به آنان بود. شاخص‌های تأثیرگذار در شهر خلاق شهر چابهار با تأکید بر آینده‌پژوهی در جدول (۲) قابل مشاهده است.

جدول ۲- شاخص‌های تأثیرگذار در شهر خلاق شهر چابهار با تأکید بر آینده‌پژوهی

کد	شاخص‌ها	منبع
۱	سطح و سرانه مراکز تجاری و خرید	جیکوبز، ۱۹۸۶
۲	کیفیت ارائه خدمات	چارلز لندری، ۱۹۹۵
۳	تعداد هتل‌ها و مراکز اقامتی و کیفیت آن‌ها	پیترهاال، ۱۹۹۸
۴	تعداد امکانات تفریحی و ورزشی	پیترهاال، ۱۹۹۸
۵	میزان برخورداری از مواضع گردشگری (موزه‌ها و غیره)	چارلز لندری، ۱۹۹۵
۶	بررسی وضعیت ارائه خدمات حمل‌ونقلی	جیکوبز، ۱۹۸۶
۷	تعداد بازارچه‌های محلی	جیکوبز، ۱۹۸۶
۸	تعداد پایان‌های مسافربری	جیکوبز، ۱۹۸۶
۹	پزشکان و متخصصان	پیترهاال، ۱۹۹۸
۱۰	تعداد بازدیدکنندگان در سال از مواضع گردشگری	چارلز لندری، ۱۹۹۵
۱۱	تعداد مغازه‌های فروش اغذیه سنتی و صنایع غذایی سنتی	پیترهاال، ۱۹۹۸
۱۲	سطح و سرانه مراکز مذهبی	پیترهاال، ۱۹۹۸
۱۳	تعداد بیمارستان	چارلز لندری، ۱۹۹۵
۱۴	تعداد آزمایشگاه‌ها و داروخانه‌ها	پیترهاال، ۱۹۹۸
۱۵	تعداد کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان	چارلز لندری، ۱۹۹۵
۱۶	تعداد فرودگاه‌ها	جیکوبز، ۱۹۸۶
۱۷	مرکز بهداشتی درمانی شامل درمانگاه، کلینیک، پلی کلینیک	چارلز لندری، ۱۹۹۵
۱۸	تعامل دولت با بخش خصوصی و شهروندان	پیترهاال، ۱۹۹۸
۱۹	گذر از حکومت به حکمرانی خوب شهری	چارلز لندری، ۱۹۹۵
۲۰	داشتن نظام بوروکراسی خلاق	چارلز لندری، ۱۹۹۵

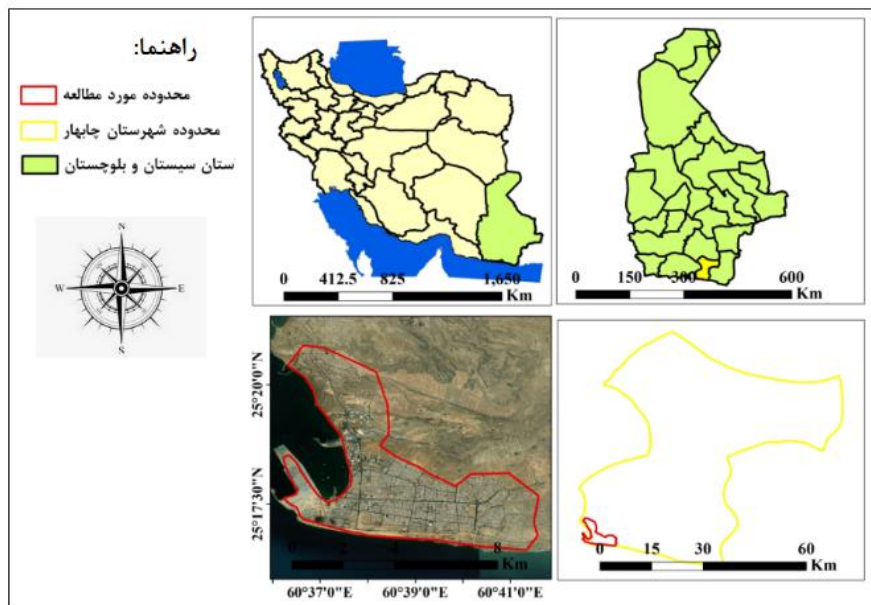
^۱ Delphi Techniques

کد	شاخص‌ها	منبع
۲۱	تعداد مراکز فرهنگی و هنری به نسبت جمعیت	پیترهاال، ۱۹۹۸
۲۲	اساتید دانشگاه	پیترهاال، ۱۹۹۸
۲۳	تعداد مهندسان نظام‌مهندسی	پیترهاال، ۱۹۹۸
۲۴	تعداد وکلای دادگستری	چارلز لندری، ۱۹۹۵
۲۵	وجود یا عدم وجود رویدادهای فرهنگی و هنری	پیترهاال، ۱۹۹۸
۲۶	داشتن محیط مطبوع و لذت‌بخش برای جذب طبقه خلاق	پیترهاال، ۱۹۹۸
۲۷	تعداد مراکز نگهداری سالمندان و معلولین	چارلز لندری، ۱۹۹۵
۲۸	تعداد بازدیدکنندگان از سینما	پیترهاال، ۱۹۹۸
۲۹	تعداد مراکز پرتونگاری و توان‌بخشی	چارلز لندری، ۱۹۹۵
۳۰	تعداد تعاونی‌های فعال مسکن	پیترهاال، ۱۹۹۸
۳۱	نظام یکپارچه مدیریتی با رویکرد مشارکت محور	چارلز لندری، ۱۹۹۵
۳۲	شاغلان فعالیت‌های مالی و بیمه	جیکوبز، ۱۹۸۶
۳۳	طراحی مناسب فضای شهری	جیکوبز، ۱۹۸۶
۳۴	بسترهای خلاق (دانشگاه خلاق، مدارس خلاق و غیره) ایده‌های خلاقانه حفاظت از محیط‌زیست	جیکوبز، ۱۹۸۶
۳۵	استفاده بیشتر از صنایع خلاق به‌جای صنایع سنگین و آلوده‌کننده	جیکوبز، ۱۹۸۶

(منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۲)

معرفی محدوده مورد مطالعه

شهر چابهار، مرکز شهرستان چابهار، با وسعتی بالغ بر ۱۱ کیلومتر مربع در ارتفاع ۷ متر از سطح دریا قرار گرفته است و در ۶۰ درجه و ۳۷ دقیقه طول شرقی و ۲۵ درجه و ۱۷ دقیقه عرض شمالی قرار دارد. فاصله هوایی شهرستان چابهار تا تهران ۱۴۵۶ کیلومتر و فاصله زمینی از طریق جاده ایرانشهر- کرمان ۱۹۶۱ کیلومتر است. فاصله بندر چابهار تا مرکز استان ۷۳۸ کیلومتر می‌باشد. این شهرستان حدوداً دارای ۳۰۰ کیلومتر مرز آبی در دریای عمان می‌باشد (سالنامه آماری استانداری سیستان و بلوچستان، ۱۴۰۰). شهر چابهار از ۴ ناحیه شهری تشکیل شده است. در بین نواحی چهارگانه شهر چابهار ناحیه ۱ با ۴۱۷.۲ هکتار و جمعیت ۳۷۵۱۱ نفر بزرگ‌ترین ناحیه شهر محسوب می‌شود. طبق سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، جمعیت شهر چابهار طبق آخرین سرشماری (۱۰۶۷۳۹ نفر) بوده است (سازمان آمار کشور، ۱۳۹۵). موقعیت جغرافیایی محدوده مورد مطالعه در شکل (۳) قابل مشاهده است.

شکل ۳- موقعیت جغرافیایی محدوده مورد مطالعه

(ترسیم: نگارنده، ۱۴۰۲)

- پتانسیل‌ها، امکانات و زیرساخت‌های شهر چابهار برای خلاق شدن:
- وجود شرایط اقلیمی و محیطی ویژه که به سطح ممتازی از انحصار و ظرفیت در الگوی کشت محصولات زراعی و باغی، دامی و آبزیان رسیده است؛
 - موقعیت ویژه بازرگانی شرق کشور و حلقه اتصال روابط تجاری بین اروپا و آسیای مرکزی با آسیای شرقی و جنوبی و شاخ آفریقا؛
 - دسترسی به آب‌های عمیق و نیمه عمیق اقیانوسی-مقیاس اقتصادی فعالیت‌های شیلاتی و صنایع وابسته، صنایع دریایی و نظامی؛
 - فرصت همکاری‌های بین‌المللی و منطقه‌ای و مقر بالقوه اجلاس همکاری‌های فرا منطقه‌ای؛
 - وجود ابزارهای راهبردی اعمال سیاست‌های توسعه منطقه‌ای مانند محور شرق؛
 - قابلیت اثبات‌شده منابع ارزشمند و ویژه فلزی و غیرفلزی در پسرکرانه بندر چابهار در استان، استان‌های شرقی کشور، افغانستان و آسیای میانه
 - قابلیت آشکار و اثبات‌شده انرژی‌های نو (خورشیدی، امواج و بادی)؛
 - قابلیت ویژه و منحصر به فرد گردشگری دریایی / ساحلی / ورزشی / تاریخی - فرهنگی / تجاری / اکو توریسم / کشاورزی با توجه به تفاوت اقلیمی مؤثر با مناطق پرجمعیت داخلی؛
 - قابلیت و پتانسیل عملیات سوپ در منطقه جنوب شرقی کشور برای کشورهای حوزه آسیای میانه، روسیه، آذربایجان، ارمنستان، ترکیه، عراق، اروپای شرقی و کشورهای حاشیه خلیج فارس؛
 - تفاوت ۳۴۰ مایلی دسترسی تجار به آب‌های آزاد (به‌ویژه بازرگانان منطقه شرق کشور و کشورهای افغانستان و حوزه آسیای میانه از طریق چابهار در مقایسه با سایر بنادر)؛
 - برنامه ویژه قطب علم و فناوری جنوب شرقی کشور و قابلیت شکل‌گیری یکی از مناطق اصلی کسب و کارهای نوپا و دانش‌بنیان؛
 - زمینه اقتصادی و برنامه‌ای و عملیاتی تجمیع مزیت منطقه‌ای و جغرافیای اقتصادی بندر چابهار با مزیت راهبردی و مطلق کشور در حوزه انرژی و صنایع پتروشیمی با توجه نزدیکی با بازار کشورهای واردکننده محصولات مذکور شامل هند، چین، پاکستان-ترانزیت اقتصادی‌تر و سریع‌تر؛
 - انتخاب چابهار به‌عنوان سومین قطب پتروشیمی کشور بعد از ماهشهر و عسلویه و زمینه و آستانه اقتصادی لازم برای جذب صنایع بالادستی و پایین‌دستی و حلقه‌های ارتباطی این صنعت با صنایع دریایی؛
 - فرصت ممتاز و آشکار تخصص‌گرایی بندر با توجه به وجود پسرکرانه گسسته و پیوسته تخصصی در راستای راهبرد یکپارچه بندر-پسرکرانه
 - ۱۵ ظرفیت بالقوه پرورش آبزیان در قفس و محیط متراکم و کشت گلخانه‌ای؛
 - ظرفیت مجموعه شهری همکار و مکمل در شهر-منطقه چابهار و ظرفیت جمعیت‌پذیری شهر-بندر چابهار و منطقه مکران نسبت به سایر نواحی ساحلی کشور و امکان توسعه شهر و شهرک‌های جدید؛
 - ظرفیت توسعه خوشه‌ای و سازمان‌دهی فضایی شبکه‌ای بندرها در مقیاس داخلی و بین‌المللی؛
 - وجود ابزارهای لازم در سیاست‌گذاری حمل‌ونقل و خدمات بندری در حوزه ترانزیت، تران شیب، صادرات و واردات، کاپوتاژ، سوپ و سایر هزینه‌های حمل‌ونقل و انبارداری به‌خصوص برای شبکه‌های تجاری کشور افغانستان و آسیای میانه؛
 - ظرفیت توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی با توجه به تنوع محصولات زراعی، باغی (به‌ویژه محصولات گرمسیری)، دام (ه و ویژه شتر) و طیور و غذاهای دریایی و دسترسی به بندر و بازارهای پیرامون-خوشه صنایع غذایی دریایی و کشاورزی؛
 - راهبردی بودن تأمین منابع آب نامتعارف از آب دریا در مقیاس شرق کشور (صنعت آب‌شیرین‌کن)؛
 - ظرفیت توسعه خوشه صنایع فرهنگی جامعه بلوچستان در چارچوب راهبرد شهر خلاق چابهار (موسیقی حماسی، سینما، صنعت چاپ و مطبوعات، صنعت مد و لباس، رسانه و تبلیغات، هنرهای نمایشی و تجسمی و ...)
 - قابلیت توسعه حمل‌ونقل ترکیبی (ریلی، دریایی، هوایی و جاده‌ای) و چندوجهی؛

- قابلیت توسعه روابط همکارانه فرامرزی در خدمات بندری در عین تخصص گرایی؛
- ظرفیت توسعه و تخصصی شدن خدمات لجستیک کالاها‌ی اساسی صادراتی و وارداتی کشورهای حوزه آسیای میانه؛
- ظرفیت استقرار برخی از دفاتر مرکزی شرکت‌ها، بنگاه‌ها و دستگاه‌های اجرایی سطح ملی و فراملی در برخی از حوزه‌های خاص؛
- قابلیت توسعه همکارانه و تخصصی شهرستان چابهار با سایر شهرستان‌های ساحلی به‌ویژه در حوزه خوشه‌های صنعتی، مسائل و موانع مشترک.

یافته‌های پژوهش

انجام مراحل سه‌گانه دلفی

مرحله اول دلفی: در این مرحله شاخص‌های به‌دست‌آمده در گام اول (شاخص‌های اولیه به‌دست‌آمده از طریق مرور ادبیات مؤلفه‌ها و شاخص‌ها و بازدید میدانی) به‌صورت پرسشنامه نیمه ساختارمند برای بررسی اولیه در اختیار اعضای تیم پانل قرار گرفت. بعد از دریافت پاسخ‌ها و پیشنهادهای دور اول اطلاعات جمع‌آوری، خلاصه و طبقه‌بندی و در نهایت به‌صورت پرسشنامه دوم تهیه گردید. مرحله دوم دلفی: در این مرحله پرسشنامه به‌صورت ساختارمند و جدول‌بندی شده در بین اعضا توزیع شد. از اعضا خواسته شد تا میزان ارتباط شاخص با بعد، میزان ارتباط شاخص با مؤلفه، میزان ارتباط شاخص با موضوع پژوهش و درجه اهمیت ارزیابی شاخص‌های شهر خلاق با تأکید بر آینده‌پژوهی با استفاده از مقیاس ۱ تا ۵ لیکرت نشان دهند (جدول ۳)؛ و همچنین شاخص‌ها و شاخص‌هایی که ممکن است در این پژوهش به آن اشاره نشده بیان و درنهایت، معیارها و شاخص‌هایی که با یکدیگر تشابه داشته یا اینکه با یکدیگر همپوشی داشته را مشخص کنند.

جدول ۳- مقیاس لیکرت

۵	۴	۳	۲	۱
عالی	خوب	متوسط	ضعیف	خیلی ضعیف

مرحله سوم دلفی: برای جمع‌بندی آراء پرسش‌شوندگان، میانگین و انحراف معیار هر یک از شاخص‌ها برای هر مرحله محاسبه در مراحل بعدی در اختیار اعضا تیم دلفی قرار گرفت و از آن‌ها خواسته شد پاسخ‌های دریافتی را دوباره مرور نموده در صورت نیاز در نظرات و قضاوت‌های خود تجدیدنظر کرده و دلایل خود را در موارد عدم توافق ذکر نمایند. هدف از مرحله سوم یا هر مرحله دیگر پس‌از آن رسیدن به اجماع یا ثبات بین اعضا گروه است. هنگامی که اجماع یا ثبات حاصل شود، روش دلفی به اتمام می‌رسد. از این رو با توجه به اتفاق نظر میان اعضای دلفی یعنی همگرا شدن نظر آن‌ها، در مرحله سوم ضرورتی به تکرار نظرخواهی نبوده و این مرحله به‌عنوان مرحله نهایی انتخاب شد.

در تکنیک دلفی تعداد ۳۵ شاخص در اختیار اعضای تیم پانل قرار گرفت که با امتیازات و اصلاح و ادغام‌های صورت گرفته توسط اعضای تیم پانل در مرحله دوم و سوم دلفی تعداد ۳۵ شاخص مورد سنجش و ارزیابی اعضا قرار گرفت. امتیازدهی شاخص‌های توسط اعضا تیم پانل دلفی در جدول (۴) نشان داده شده است.

جدول ۴- امتیازدهی شاخص‌های توسط اعضا تیم پانل دلفی

وضعیت	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	شاخص
-	۰/۴۹	۱/۳۹	۲/۸۴	سطح و سرانه مراکز تجاری و خرید
+	۰/۲۵	۰/۹۸	۳/۹	وجود یا عدم وجود رویدادهای فرهنگی و هنری
-	۰/۴۹	۱/۳۹	۲/۸۴	تعداد هتل‌ها و مراکز اقامتی و کیفیت آن‌ها
-	۰/۴۳	۱/۲۱	۲/۸۴	تعداد مراکز فرهنگی و هنری به نسبت جمعیت
-	۰/۴۱	۱/۲۱	۲/۹۳	تعداد آزمایشگاه‌ها و داروخانه‌ها
-	۰/۵۱	۱/۱	۲/۶۱	کیفیت ارائه خدمات

شاخص	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات	وضعیت
تعداد بازارچه‌های محلی	۳/۴۸	۰/۹۳	۰/۲۶	+
تعداد پایان‌های مسافری	۲/۲۹	۱/۰۷	۰/۴۷	-
پزشکان و متخصصان	۲/۱۶	۱/۰۷	۰/۴۹	-
تعداد بازدیدکنندگان در سال از مواضع گردشگری	۳/۳۹	۰/۹۹	۰/۲۹	+
تعداد مغازه‌های فروش اغذیه سنتی و صنایع غذایی سنتی	۲/۸۷	۱/۱۵	۰/۴	-
مرکز بهداشتی درمانی شامل درمانگاه، کلینیک، پلی کلینیک	۲/۶۱	۱/۱۷	۰/۴۵	-
تعداد بیمارستان	۲/۹۷	۱/۴۵	۰/۴۹	-
میزان برخورداری از مواضع گردشگری (موزه‌ها و غیره)	۳/۱۳	۰/۸۸	۰/۲۸	+
تعداد کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱/۷۱	۰/۹	۰/۵۳	-
تعداد فرودگاه‌ها	۲/۱۶	۰/۹۷	۰/۴۵	-
سطح و سرانه مراکز مذهبی	۳/۲۶	۰/۸۵	۰/۲۶	+
تعامل دولت با بخش خصوصی و شهروندان	۳/۱	۰/۹۱	۰/۲۹	+
بررسی وضعیت ارائه خدمات حمل‌ونقلی	۴/۶۱	۰/۶۷	۰/۱۴	+
داشتن نظام بوروکراسی خلاق	۲/۳۲	۱/۱۹	۰/۵۱	-
تعداد امکانات تفریحی و ورزشی	۳/۵۴	۰/۷۲	۰/۲۱	+
اساتید دانشگاه	۴/۴۸	۰/۸۱	۰/۱۸	+
تعداد مهندسان نظام‌مهندسی	۳/۰۹	۰/۷۲	۰/۲۱	+
تعداد وکلای دادگستری	۲/۸۴	۰/۷۳	۰/۲۶	-
گذر از حکومت به حکمرانی خوب شهری	۳/۸۷	۰/۸۸	۰/۲۳	+
جمع	۷۵/۸۴	۲۵/۳۴	۸/۹۸	(-)/۱۴ (+)/۱۱

بر اساس جدول شماره ۴ وضعیت شاخص‌های تأثیرگذار در شهر خلاق شهر چابهار با تأکید بر آینده‌پژوهی نامطلوب است و بیشترین شاخص‌ها امتیاز کمتر از میانگین عدد ۳ را به دست آورده‌اند. در مجموع از میان ۳۵ شاخص ۱۴ شاخص در وضعیت نامطلوب و ۱۱ شاخص در وضعیت مطلوب قرار گرفته است. در مرحله بعد موقعیت‌های ممکن تعریف می‌شود که به سه قسمت ۱- وضعیت مطلوب، ۲- وضعیت ایستا و ۳- وضعیت بحرانی تقسیم می‌شود (جدول ۵) که این موقعیت‌های تعریف‌شده تصاویری از لحظات احتمالی آینده برای پیشبرد وضعیت آتی شهر خلاق در شهر چابهار است. وضعیت بحرانی نشان‌دهنده بدترین وضعیت، وضعیت بهینه نشان‌دهنده وضعیت مطلوب و وضعیت ایستا نشان‌دهنده تداوم روند فعلی می‌باشد.

جدول ۵- وضعیت‌های پیشروی شهر خلاق در شهر چابهار

وضعیت	شاخص‌ها	وضعیت	شاخص‌ها
عدم توجه به وضعیت فعلی	تعداد بیمارستان	عدم توجه به وضعیت فعلی	کیفیت ارائه خدمات
ادامه وضعیت فعلی		ادامه وضعیت فعلی	
توجه به وضعیت فعلی		توجه به وضعیت فعلی	
عدم توجه به وضعیت فعلی	تعداد آزمایشگاه‌ها و داروخانه‌ها	عدم توجه به وضعیت فعلی	تعداد هتل‌ها و مراکز اقامتی
ادامه وضعیت فعلی		ادامه وضعیت فعلی	
توجه به وضعیت فعلی		توجه به وضعیت فعلی	
عدم توجه به وضعیت فعلی	مرکز بهداشتی درمانی شامل درمانگاه، کلینیک، پلی کلینیک	عدم توجه به وضعیت فعلی	تعداد امکانات تفریحی
ادامه وضعیت فعلی		ادامه وضعیت فعلی	
توجه به وضعیت فعلی		بهبود به وضعیت فعلی	
عدم توجه به وضعیت فعلی	تعامل دولت با بخش خصوصی و شهروندان	عدم توجه به وضعیت فعلی	میزان برخورداری از مواضع گردشگری (موزه‌ها و غیره)
ادامه وضعیت فعلی		ادامه وضعیت فعلی	
توجه به وضعیت فعلی		بهبود وضعیت فعلی	
عدم توجه به وضعیت فعلی	گذر از حکومت به حکمرانی خوب شهری	عدم توجه به وضعیت فعلی	کل زیربنای فضای ورزشی
ادامه وضعیت فعلی		ادامه وضعیت فعلی	
توجه به وضعیت فعلی		توجه به وضعیت فعلی	

شاخص‌ها	وضعیت	شاخص‌ها	وضعیت
بررسی وضعیت ارائه خدمات حمل‌ونقلی	عدم توجه به وضعیت فعلی	داشتن نظام بوروکراسی خلاق	عدم توجه به وضعیت فعلی
	ادامه وضعیت فعلی		ادامه وضعیت فعلی
	توجه به وضعیت فعلی		توجه به وضعیت فعلی
تعداد پایان‌های مسافربری	عدم توجه به وضعیت فعلی	داشتن محیط مطبوع و لذت‌بخش برای جذب طبقه خلاق	عدم توجه به وضعیت فعلی
	ادامه وضعیت فعلی		ادامه وضعیت فعلی
	بهبود وضعیت فعلی		بهبود وضعیت فعلی
پزشکان و متخصصان	عدم توجه به وضعیت فعلی	طراحی مناسب فضای شهری	عدم توجه به وضعیت فعلی
	ادامه وضعیت فعلی		ادامه وضعیت فعلی
	بهبود وضعیت فعلی		بهبود وضعیت فعلی

(منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۲)

بر اساس جدول ۵ به‌طور کلی از میان ۳۵ شاخص استخراج‌شده که با تکنیک دلفی تحلیل شد ۱۶ شاخص اصلی انتخاب شد و در ۳ وضعیت مذکور در نرم‌افزار سناریو ویزارد مورد تحلیل قرار گرفت؛ و دوباره در داخل این نرم‌افزار این وضعیت‌های پیشرو به نرم‌افزار تعریف می‌گردد و سپس پرسشنامه آن که در قالب ماتریس ۱۶*۱۶ می‌باشد، بین ۲۲ نفر از کارشناسان مربوطه توزیع و در این زمینه اقدام شده است.

Scenario No. 1	Scenario No. 2	Scenario No. 3	Scenario No. 4	Scenario No. 5
کفایت ارائه خدمات ادامه وضعیت فعلی	کفایت ارائه خدمات عدم توجه به وضعیت فعلی	کفایت ارائه خدمات توجه به وضعیت فعلی	کفایت ارائه خدمات توجه به وضعیت فعلی	کفایت ارائه خدمات عدم توجه به وضعیت فعلی
تعداد هتل‌ها و مراکز اقامتی توجه به وضعیت فعلی	تعداد هتل‌ها و مراکز اقامتی توجه به وضعیت فعلی	تعداد هتل‌ها و مراکز اقامتی عدم توجه به وضعیت فعلی	تعداد هتل‌ها و مراکز اقامتی عدم توجه به وضعیت فعلی	تعداد هتل‌ها و مراکز اقامتی عدم توجه به وضعیت فعلی
تعداد امکانات تفریحی ادامه وضعیت فعلی	تعداد امکانات تفریحی ادامه وضعیت فعلی	تعداد امکانات تفریحی عدم توجه به وضعیت فعلی	تعداد امکانات تفریحی ادامه وضعیت فعلی	تعداد امکانات تفریحی ادامه وضعیت فعلی
(امروز) برخورداری از مواضع گردشگری (موزه‌ها و غنره) e3	(امروز) برخورداری از مواضع گردشگری (موزه‌ها و غنره) عدم توجه به وضعیت فعلی	(امروز) برخورداری از مواضع گردشگری (موزه‌ها و غنره) ادامه وضعیت فعلی	(امروز) برخورداری از مواضع گردشگری (موزه‌ها و غنره) ادامه وضعیت فعلی	(امروز) برخورداری از مواضع گردشگری (موزه‌ها و غنره) عدم توجه به وضعیت فعلی
کل زمینهای فضای ورزشی f3	کل زمینهای فضای ورزشی ادامه وضعیت فعلی	کل زمینهای فضای ورزشی عدم توجه به وضعیت فعلی	کل زمینهای فضای ورزشی عدم توجه به وضعیت فعلی	کل زمینهای فضای ورزشی ادامه وضعیت فعلی
بررسی وضعیت ارائه خدمات حمل و نقلی ادامه وضعیت فعلی	بررسی وضعیت ارائه خدمات حمل و نقلی عدم توجه به وضعیت فعلی	بررسی وضعیت ارائه خدمات حمل و نقلی عدم توجه به وضعیت فعلی	بررسی وضعیت ارائه خدمات حمل و نقلی عدم توجه به وضعیت فعلی	بررسی وضعیت ارائه خدمات حمل و نقلی ادامه وضعیت فعلی
تعداد پایان‌های مسافربری ادامه وضعیت فعلی	تعداد پایان‌های مسافربری عدم توجه به وضعیت فعلی	تعداد پایان‌های مسافربری عدم توجه به وضعیت فعلی	تعداد پایان‌های مسافربری عدم توجه به وضعیت فعلی	تعداد پایان‌های مسافربری عدم توجه به وضعیت فعلی
پزشکان و متخصصان توجه به وضعیت فعلی	پزشکان و متخصصان توجه به وضعیت فعلی	پزشکان و متخصصان توجه به وضعیت فعلی	پزشکان و متخصصان توجه به وضعیت فعلی	پزشکان و متخصصان توجه به وضعیت فعلی
تعداد بهارستان ادامه وضعیت فعلی	تعداد بهارستان عدم توجه به وضعیت فعلی	تعداد بهارستان عدم توجه به وضعیت فعلی	تعداد بهارستان عدم توجه به وضعیت فعلی	تعداد بهارستان عدم توجه به وضعیت فعلی
تعداد آزمایشگاهها و داروخانه‌ها ادامه وضعیت فعلی	تعداد آزمایشگاهها و داروخانه‌ها ادامه وضعیت فعلی	تعداد آزمایشگاهها و داروخانه‌ها ادامه وضعیت فعلی	تعداد آزمایشگاهها و داروخانه‌ها ادامه وضعیت فعلی	تعداد آزمایشگاهها و داروخانه‌ها ادامه وضعیت فعلی
مراکز بهداشتی درمانی شامل درمانگاه، کلینیک، پلکولینیک توجه به وضعیت فعلی	مراکز بهداشتی درمانی شامل درمانگاه، کلینیک، پلکولینیک ادامه وضعیت فعلی	مراکز بهداشتی درمانی شامل درمانگاه، کلینیک، پلکولینیک ادامه وضعیت فعلی	مراکز بهداشتی درمانی شامل درمانگاه، کلینیک، پلکولینیک ادامه وضعیت فعلی	مراکز بهداشتی درمانی شامل درمانگاه، کلینیک، پلکولینیک ادامه وضعیت فعلی
تعامل دولت با بخش خصوصی و شهروندان توجه به وضعیت فعلی	تعامل دولت با بخش خصوصی و شهروندان عدم توجه به وضعیت فعلی	تعامل دولت با بخش خصوصی و شهروندان عدم توجه به وضعیت فعلی	تعامل دولت با بخش خصوصی و شهروندان عدم توجه به وضعیت فعلی	تعامل دولت با بخش خصوصی و شهروندان عدم توجه به وضعیت فعلی
گذر از حکومت به حکمرانی خوب شهری توجه به وضعیت فعلی	گذر از حکومت به حکمرانی خوب شهری عدم توجه به وضعیت فعلی	گذر از حکومت به حکمرانی خوب شهری ادامه وضعیت فعلی	گذر از حکومت به حکمرانی خوب شهری ادامه وضعیت فعلی	گذر از حکومت به حکمرانی خوب شهری عدم توجه به وضعیت فعلی
داشتن نظام بوروکراسی خلاق ادامه وضعیت فعلی	داشتن نظام بوروکراسی خلاق ادامه وضعیت فعلی	داشتن نظام بوروکراسی خلاق ادامه وضعیت فعلی	داشتن نظام بوروکراسی خلاق ادامه وضعیت فعلی	داشتن نظام بوروکراسی خلاق ادامه وضعیت فعلی
داشتن محیط مطبوع و لذت‌بخش برای جذب طبقه خلاق توجه به وضعیت فعلی	داشتن محیط مطبوع و لذت‌بخش برای جذب طبقه خلاق توجه به وضعیت فعلی	داشتن محیط مطبوع و لذت‌بخش برای جذب طبقه خلاق توجه به وضعیت فعلی	داشتن محیط مطبوع و لذت‌بخش برای جذب طبقه خلاق توجه به وضعیت فعلی	داشتن محیط مطبوع و لذت‌بخش برای جذب طبقه خلاق توجه به وضعیت فعلی
طراحی مناسب فضای شهری توجه به وضعیت فعلی	طراحی مناسب فضای شهری ادامه وضعیت فعلی	طراحی مناسب فضای شهری ادامه وضعیت فعلی	طراحی مناسب فضای شهری ادامه وضعیت فعلی	طراحی مناسب فضای شهری عدم توجه به وضعیت فعلی

شکل ۴- وضعیت‌های احتمالی شاخص‌ها به تفکیک سناریوی قوی

(منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۲)

بر اساس شکل ۴ می‌توان گفت از مجموع ۸۰ وضعیت موجود، ۱۹ وضعیت مطلوب، ۳۱ وضعیت بحرانی و ۳۰ وضعیت ایستا هستند. با توجه به نتایج به‌دست‌آمده وضعیت سناریوها به شرح زیر است:

بهترین سناریوی ممکن در بین ۵ سناریوی قوی پذیرفته‌شده، سناریوی اول با کسب ۹ شرایط مطلوب به‌عنوان مطلوب‌ترین سناریو شناخته می‌شود و سناریوهای دیگر به دلیل دارا بودن وضعیت قرمز به‌عنوان سناریوهای بحرانی در نظر گرفته می‌شود که وضعیت هر یک از آن‌ها در زیر قابل مشاهده است (جدول ۶).

گروه‌بندی سناریوهای قوی طراحی شده

گروه اول: بهترین سناریو

این مجموعه از سناریوهای قوی محتمل‌ترین سناریو برای شهر خلاق در شهر چابهار است. در این گروه، موقعیت‌های مطلوب (ایدئال) بیشتری نسبت به سایر سناریوها وجود دارد و ایدئال‌ترین موقعیت ممکن برای خود تعریف می‌شود. با توجه به جدول ۵، می‌توان نتیجه گرفت که سناریوی اول با درصد مطلوبیت ۴۰ بهترین سناریوی مطلوب در بین ۵ سناریو است و ویژگی‌ها و مشخصات اصلی این سناریو به‌گونه‌ای است که این سناریو دارای ۹ شاخص مطلوب می‌باشد که عبارت‌اند از: تعداد هتل‌ها و مراکز اقامتی - مرکز بهداشتی درمانی شامل درمانگاه، کلینیک، پلی کلینیک - تعامل دولت با بخش خصوصی و شهروندان - گذر از حکومت به حکمرانی خوب شهری - میزان برخورداری از مواضع گردشگری (موزه‌ها و غیره) - کل زیربنای فضای ورزشی - داشتن محیط مطبوع و لذت‌بخش برای جذب طبقه خلاق - طراحی مناسب فضای شهری - پزشکان و متخصصان و ۷ شاخص ایستا که ادامه روند فعلی را نشان می‌دهند شامل شاخص‌های: تعداد بیمارستان - تعداد آزمایشگاه‌ها و داروخانه‌ها - کیفیت ارائه خدمات - تعداد امکانات تفریحی - داشتن نظام بوروکراسی خلاق - بررسی وضعیت ارائه خدمات حمل‌ونقلی - تعداد پایان‌های مسافربری می‌باشند و این سناریو یعنی سناریو اول وضعیت بحرانی ندارد و به‌طورکلی نتایج این گروه از سناریو (سناریو مطلوب) نشان‌دهنده شرایط کاملاً مساعد برای شهر خلاق در شهر چابهار است.

گروه دوم: بدترین سناریو

این گروه از سناریوها که به‌عنوان بدترین سناریوهای پیش‌بینی شده طراحی شده‌اند، شامل سناریوهای ۲-۳-۴ و ۵ می‌باشند که دلیل اصلی این نام‌گذاری وجود سناریوهای بحرانی در آن‌ها است که نشان می‌دهد این بدان معناست که اگر این سناریوها اتفاق بیفتد، در وضعیت شهر خلاق شهر چابهار مشکلات زیادی خواهیم داشت که زمینه را برای افزایش چالش در آینده شهر خلاق شهر چابهار فراهم می‌کند و سناریوهای فهرست شده در جدول ۵، نشان می‌دهد که در این گروه سناریوی چهارم با درصد بحرانی ۲۹ درصد بدترین وضعیت بحرانی را دارد که شاخص‌های بحرانی آن عبارت‌اند از: کیفیت ارائه خدمات - تعداد هتل‌ها و مراکز اقامتی - تعداد بیمارستان - میزان برخورداری از مواضع گردشگری (موزه‌ها و ...) - تعامل دولت با بخش خصوصی و شهروندان - گذر از حکومت به حکمرانی خوب شهری - تعداد پایان‌های مسافربری - طراحی مناسب فضای شهری می‌باشند؛ که با توجه به نتایج به‌دست‌آمده این گروه وضعیت کاملاً بحرانی برای شهر خلاق شهر چابهار را شامل می‌شود.

جدول ۶ - ضرایب وضعیت‌های احتمالی به تفکیک سناریوهای ۵ گانه

سناریوها	وضعیت			ضرایب وضعیت			مطلوب		بحران	
	وضعیت مطلوب	وضعیت ایستا	وضعیت بحران	۳	۱	۳-	میزان مطلوب	درصد مطلوبین	میزان بحرانی	درصد بحرانی
سناریو اول	۹	۷	۰	۲۷	۷	۰	۳۴	۴۰	۰	۰
سناریو دوم	۳	۶	۷	۹	۶	-۲۱	۱۵	۱۷	-۲۱	۲۳
سناریو سوم	۳	۶	۷	۹	۶	-۲۱	۱۵	۱۷	-۲۱	۲۳
سناریو چهارم	۲	۵	۹	۶	۵	-۲۷	۱۱	۱۲	-۲۷	۲۹
سناریو پنجم	۲	۶	۸	۶	۶	-۲۴	۱۲	۱۴	-۲۴	۲۵

(منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۲)

بحث و نتیجه‌گیری

مفهوم شهر خلاق بیش از دو دهه است که وجود دارد و مفهوم‌سازی خلاقیت به‌عنوان یک نیروی تغییردهنده قدرتمند، پویایی جدیدی را در روابط فضایی ایجاد کرده است. امروزه برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری به شیوه‌های قبل پاسخگو نیست و شهرها با عدم قطعیت‌های فراوانی مواجه‌اند. نظریه شهر خلاق یکی از جدیدترین و نوپاترین نظریه‌های مرتبط با مباحث شهرسازی نوین است که در کمتر از یک دهه اخیر به جد موردتوجه پژوهشگران و مدیران شهری قرار گرفته است. دلیل اصلی توجه به ایده شهر خلاق ناشی از این است که برنامه‌ریزان و علاقه‌مندان شهر خلاق به دنبال این هستند تا شهروندان بتوانند از طریق استفاده بهینه از ظرفیت‌ها و استعداد‌های موجود در شهر، زمینه را برای ارتقای کیفیت زندگی شهری و زیست‌پذیری شهری فراهم سازند. به همین سبب، در پژوهش حاضر کوشش شده است تا به تحلیل شهر خلاق چابهار با رویکرد آینده‌پژوهی مبتنی بر سناریونویسی در افق ۱۴۳۰ شناسایی شود.

مطالعات داخلی و خارجی متعددی در حوزه شهر خلاق و آینده‌پژوهی انجام شده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد تحقیق حاضر نزدیک به مطالعه آفتاب است که در سال (۱۳۹۶)، در پایان‌نامه خود با عنوان تبیین و برنامه‌ریزی شهر خلاق با رویکرد سناریونویسی (مطالعه موردی: شهر ارومیه)، با بررسی شاخص‌های استخراج‌شده در تحقیق خود، به این نتیجه رسیده که معیارهای زیرساخت‌های خلاقیت و طبقه خلاق به ترتیب با امتیاز ۰/۳۲۰ و ۱/۹۴، بیشترین امتیاز را کسب کرده‌اند. از سوی دیگر تفاوت پژوهش حاضر با سایر مطالعات در انتخاب قلمرو مکانی چون شهر چابهار و استفاده از تکنیک دلفی است.

طبق نتایج به‌دست‌آمده، با استفاده از تکنیک دلفی، ۳۵ شاخص استخراج گردید که بیشترین نقش را در وضعیت آینده شهر خلاق چابهار دارند. همچنین، در بخش نهایی و ارائه سناریوها از تحلیل مقاطع به کمک نرم‌افزار Scenario Wizard استفاده شد. داده‌های گردآوری‌شده از ماتریسی مقاطع ۴۹*۴۹ برای ۱۶ عامل کلیدی در این مرحله برای تجزیه و تحلیل در سناریو ویزارد وارد و سپس سناریوهای به‌دست‌آمده به‌صورت مطلوب، بحرانی یا ایستا طراحی شده‌اند. نهایتاً پنج سناریو بر اساس وقوع و عدم وقوع عدم قطعیت‌ها تدوین شد. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که وضعیت متغیرها از بحرانی و نامطلوب بودن وضعیت شهر خلاق چابهار حکایت می‌کند. با این وضعیت، شهر چابهار با وجود زیرساخت‌های مناسب فرهنگی، مذهبی، دانشگاهی و ... آمادگی تبدیل به شهر خلاق را در کوتاه‌مدت ندارد ولی ظرفیت تبدیل شدن به شهر خلاق را داراست. درحالی‌که با مزیت‌های نشاءت گرفته از شهر خلاق و ایجاد زمینه‌های لازم، می‌توان شهر چابهار را به یک شهر خلاق تبدیل نموده و با استفاده از مزایای شهر خلاق، رفاه شهروندان را در آینده افزایش داد؛ بنابراین، تحقق افق ۱۴۳۰ شهر خلاق شهر چابهار، در گرو تقویت سناریوی مطلوب (ایدئال) می‌باشد. بنابراین، شناخت مؤلفه‌های تأثیرگذار در خلاقیت شهر چابهار می‌تواند به توسعه پایدار این شهر کمک شایانی نماید. لازم به ذکر است که برخی از پیشران‌ها با توجه به اینکه در مقیاس ملی جای می‌گیرند، توان مدیریت محلی برای ارتقاء آن‌ها محدود می‌باشد، اما می‌توان با انجام برنامه‌ریزی‌های محلی، پیشران‌هایی را که به حوزه مدیریت محلی تعلق دارند، تقویت نمود. یافته‌های این مطالعه کمک می‌کند مدیران و برنامه‌ریزان تصویری روشن و کمی از وضعیت آینده شهر خلاق چابهار داشته باشند. بنابراین، شناخت مؤلفه‌های تأثیرگذار در خلاقیت شهر چابهار می‌تواند به ترسیم آینده‌های محتمل مطلوب کمک کند.

نهایتاً با توجه به وضعیت آینده شهر خلاق چابهار پیشنهادها زیر ارائه می‌گردد:

- همکاری در همه جنبه‌های سیاسی-اجتماعی، اقتصادی، مدیریتی و محیطی در زندگی فعال شهری، نه تنها برای دستیابی به اهداف اجتماعی بلکه برای برطرف کردن موانع شکوفایی خلاقیت شهروندان و رشد اقتصادی در مقیاس وسیع مورد نیاز است.
- در برنامه‌های توسعه شهرها و مناطق اقتصادی خلاق، بایستی جایگاهی ویژه به شهرسازی دموکراتیک و حکمروایی خوب شهری تخصیص داده شود.
- به‌کارگیری مدیریت شایسته و توانمند در برنامه‌ریزی برای افزایش سرمایه‌گذاری پروژه‌های مرتبط با شهر خلاق در شهر چابهار.
- اطلاع‌رسانی گسترده در سطح ملی و بین‌المللی جهت معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در شهر چابهار در بخش‌های مختلف و در چارچوب برنامه‌های توسعه شهر خلاق.
- ایجاد تحول در زیرساخت‌های سخت و نرم آموزشی برای تقویت ایده‌پردازی‌ها و نوآوری در اماکن آموزشی در شهر چابهار.

- توسعه مراکز رشد، پارک‌های علم و فناوری، دفتر نخبگان با همکاری دانشگاه‌های چابهار و جذب نخبگان و استعداد‌های خلاق که زمینه‌های قدرتمند شدن شهرها و بالندگی اقتصادی آن‌ها را فراهم می‌سازد.
- توجه جایگاه ویژه فرهنگ در ابعاد مختلف شهر چابهار و نیز سیاست‌ها و برنامه‌های شهری و استفاده مؤثر از تمام منابع فرهنگی حتی آن‌هایی که ممکن است بی‌اهمیت جلوه داده شوند.
- پرورش و گسترش بیشتر کارآفرینان و افراد محلی خلاق و مدیریت اختراعات و ایده‌های شهروندان ضمن حمایت و بازاریابی محصولات منحصر به فرد آن‌ها در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی از طریق دولت و بخش خصوصی.

منابع

- اکراسردشتی، آمنه و سجاذزاده، حسن. (۱۴۰۰). سنجش و ارزیابی کیفیت پیاده راه‌های شهری از منظر شهر خلاق، مورد مطالعاتی: پیاده راه مرکزی کلان‌شهر رشت. معماری و شهرسازی آرمان‌شهر، ۱۴(۳۴)، ۱۶۹-۱۸۱.
https://www.armanshahrjournal.com/article_131922.html
- امیری، مجتبی، ذوالفقار زاده، محمد مهدی، زیاری، کرامت‌الله، اشتری، حسن. (۱۳۹۸). کاربرد روش مرور سامانمند ادبیات در شناسایی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های شهر خلاق. پژوهش‌های جغرافیایی برنامه‌ریزی شهری، ۷(۴)، ۷۰۱-۷۲۲.
jurbangeo.ut.ac.ir/article_75041.html
- امینی‌قشلاقی، داود، مرصوصی، نفیسه و لطفی، احمد. (۱۴۰۰). سنجش و رتبه‌بندی برنامه‌ریزی شهر خلاق در مناطق ۲۲ گانه کلان‌شهر تهران. برنامه‌ریزی توسعه کالبدی، ۸(۳)، ۱۲۷-۱۵۰.
https://psp.journals.pnu.ac.ir/article_8296.html
- آفتاب، احمد. (۱۳۹۶). تبیین و برنامه‌ریزی شهر خلاق با رویکرد سناریونویسی (مطالعه موردی: شهر ارومیه)، رساله دکتری دانشگاه محقق اردبیل، رشته‌ی جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، ۲-۴۵۳.
<https://ganj.irandoc.ac.ir/#/articles/86ebc683a38b0178fad9e628aba349a8/fulltext>
- بایرام‌زاده، نیما؛ و شهسوار، امین. (۱۴۰۲). اولویت‌بندی مناطق شهری از منظر شاخص‌های کالبدی و محیط‌زیستی زیست‌پذیری (نمونه موردی: مناطق ۵ گانه شهر ارومیه). توسعه پایدار شهری، ۴(۱۱)، ۱۷-۳۱.
<https://doi.org/10.22034/usd.2023.706523>
- بایرام‌زاده، نیما؛ و فوادم‌عشی، سیدمومن. (۱۴۰۲). تحلیل فضایی توسعه‌یافتگی شهرستان‌ها از منظر شاخص‌های کالبدی زیست‌پذیری (نمونه موردی: شهرستان‌های استان آذربایجان غربی). جغرافیا و آینده پژوهی منطقه‌ای، ۱(۲)، ۱-۱۶.
 doi: 10.30466/grfs.2023.54809.1007۱۶
- بیک‌بابایی، بشیر و حسینی‌مطلق، جمال‌الدین. (۱۴۰۲). تحلیلی بر سیاست‌گذاری شهر خلاق در استان چهارمحال و بختیاری. سیاست‌گذاری شهری و منطقه‌ای، ۲(۵)، ۶۶-۸۴.
<https://sanad.iau.ir/journal/pur/Article/700676?jid=700676>
- حسینی‌خواه حسین، محمدی دوست، سلیمان و صادقی، علی. (۱۴۰۱). تبیین روش‌های تأمین منابع مالی پایدار شهرداری‌ها با تأکید بر شهر خلاق (پژوهش موردی: شهرداری یاسوج). مطالعات ساختار و کارکرد شهری، ۹(۳۰)، ۹۷-۱۲۶.
https://shahr.journals.umz.ac.ir/article_3516.html
- دارابی، مسعود. (۱۴۰۲). رتبه‌بندی محلات شهر تهران با تأکید بر تحقق شهر خلاق با استفاده از نظریه ریچارد فلوریدا. مطالعات جامعه‌شناختی شهری، ۴۶(۱۳)، ۸۱-۱۰۶.
<https://sanad.iau.ir/journal/urb/Article/705053?jid=705053>
- رحیمی فرد، قاسم، قربانی، رسول، بابایی‌اقدم، فریدون و حیدری‌چپانه، رحیم. (۱۴۰۰). ارزیابی شاخص‌های شهر خلاق در ایجاد گردشگری خلاق شهری (مطالعه موردی: خوی). پژوهش‌های جغرافیایی انسانی (پژوهش‌های جغرافیایی)، ۵۳(۴)، ۱۵۰۹-۱۵۲۲. SID.
<https://sid.ir/paper/1061538/fa>
- سالنامه آماری استانداری سیستان و بلوچستان. (۱۴۰۰). استانداری سیستان و بلوچستان.
- صفایی پور، مسعود و جعفری، یحیی. (۱۴۰۰). تحلیل وضعیت مؤلفه‌های گردشگری خلاق در کلان‌شهر تبریز به عنوان پایتخت گردشگری کشورهای اسلامی. تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی (علوم جغرافیایی)، ۲۱(۶۰)، ۱۰۷-۱۲۶. SID.
<https://sid.ir/paper/966939/fa>
- صمدی، علی، جهانگیرزاده، جواد، عابدینی، اصغر و ساکت حسنلویی، میثم. (۱۴۰۲). موسیقی خیابانی، هنر عمومی شهری و برنامه‌ریزی شهری (توسعه شهری خلاق با تأکید بر آفرینش فضاهای شهری مردم‌گرا) مطالعه موردی: تحلیل تطبیقی محدوده‌های شهرچایی و خیام جنوبی شهر ارومیه. گفتمان طراحی شهری. مروری بر ادبیات و نظریه‌های معاصر، ۴(۳)، ۵۲-۷۱.
<https://udd.modares.ac.ir/article-40-68502-fa.html>
- عاشوری، تقی، کلاته‌سیفری، معصومه و قزلسفلو، حمیدرضا. (۱۴۰۳). کاربری ورزشی در شهر ساری از منظر راهبرد شهر خلاق. نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، ۲۴(۷۵)، ۴۱۶-۴۴۰.
https://jgs.khu.ac.ir/browse.php?a_id=3902&sid=1&slc_lang=fa&ftxt=0
- غلامی، افسانه. (۱۴۰۰). بررسی سناریوهای تحقق شهر خلاق در کلان‌شهر مشهد با تأکید بر شاخص کیفیت زندگی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه فردوسی مشهد.

- فوادیان، مصطفی، کرکه آبادی، زینب و کامیابی، سعید. (۱۴۰۰). تحلیل جایگاه شاخص‌های شهر خلاق در راستای برند سازی و دستیابی به توسعه پایدار شهری (مورد مطالعه: شهر دامغان). *مطالعات جغرافیایی مناطق کوهستانی*، ۱(۲)، ۱۲۷-۱۴۲. <https://gsma.lu.ac.ir/article-1-141-fa.html>
- قشلاقی. (۱۳۹۵). بومی سازی و تبیین شاخص‌های مکانی و فضایی شهر خلاق در کلانشهر تهران، رساله دکتری، دانشگاه پیام نور، رشته جغرافیا و برنامه ریزی شهری. ۱-۷۰. <https://ganj.irandoc.ac.ir/viewer/132fd0769398c6d6b5510bf2b49dfce7>
- کلانتری، محسن، رجایی، سیدعباس، فتوحی مهربانی، باقر. (۱۳۹۵). تحلیلی بر برخورداری کلان‌شهرهای ایران از شاخص‌های شهر خلاق. پژوهش‌های جغرافیایی برنامه‌ریزی شهری، ۴(۴)، ۵۸۷-۶۱۲. https://jurbangeo.ut.ac.ir/article_62197.html
- مجنونی توتاخانه، علی. (۱۳۹۹). شناسایی و تحلیل پیشران‌های کلیدی مؤثر بر شکل‌گیری شهرهای خلاق میانه اندام با استفاده از آینده-پژوهی (مطالعه موردی: شهر بناب). *هویت شهر*، ۱۴(۴۳)، ۷۵-۸۸. SID. <https://sid.ir/paper/386382/fa>
- مطلبیان، خسرو و رحمانی، بیژن. (۱۳۹۹). برنامه‌ریزی و رهبری خلاق در شهر ایرانی اسلامی و ارتباط آن با خلاقیت شهری. *آمایش محیط*، ۳(۵۰)، ۱۳۲-۱۱۱. <https://www.sid.ir/paper/367126/fa>
- موسوی، میر نجف. (۱۳۹۳). رتبه‌بندی محلات شهر سردشت از نظر حرکت به‌سوی خلاقیت با تأکید بر تحقق شهر خلاق با استفاده از تاپسیس و ANP. *جغرافیا و آمایش شهری منطقه‌ای*، ۴(۱۰)، ۱۹-۳۸. https://gaj.usb.ac.ir/article_1476.html
- موسوی، میرنجف؛ امیدوارفر، سجاد؛ حسین‌زاده، رباب؛ و بایرام‌زاده، نیما. (۱۴۰۱). تحلیل عدالت فضایی در توزیع کاربری‌های خدماتی در مناطق شهری (نمونه موردی: مناطق ۵ گانه - ارومیه). *مطالعات شهری و منطقه‌ای*، ۱۱(۴۳)، ۱۷۷-۱۶۲. https://ges.iaun.iau.ir/article_691454.html
- مهاجر، بشری، شفیعی، زاهد، خواجه احمدعطاری، علیرضا، و طغریایی، محمدتقی. (۱۳۹۹). شناسایی مؤلفه‌های کلیدی گردشگری خلاق کودک محور (مطالعه موردی: شهر خلاق صنایع دستی). *مطالعات شهری*، ۹(۳۵)، ۷۵-۸۶. SID. <https://sid.ir/paper/376302/fa>
- میرزایی، محمد، حبیبی، کیومرث و سعیدی، مهدی. (۱۴۰۲). تحلیل کارکرد ساختارهای اجتماعی-فرهنگی محرک و توسعه‌دهنده‌ی شهر خلاق موسیقی، مطالعه موردی: شهر سنندج. *مطالعات ساختار و کارکرد شهری*، ۱۰(۳۴)، ۱۳۱-۱۵۳. https://shahr.journals.umz.ac.ir/article_4112.html

References

- Aftab, Ahmed (2016). Explanation and planning of a creative city with a scenario writing approach (case study: Urmia city), doctoral thesis of Mohaghegh Ardabil University, majoring in geography and urban planning, 453-2. <https://ganj.irandoc.ac.ir/#/articles/86ebc683a38b0178fad9e628aba349a8/fulltext> [In Persian]
- Akrasardasti, Amna and Sajjad Zadeh, Hassan. (2022). Measurement and evaluation of the quality of urban pedestrians from the perspective of the Creative City, subject of study: central pedestrian of the metropolitan city of Rasht. *Architecture and urbanism city ideals*, 14(34), 181-169. https://www.armanshahrjournal.com/article_131922.html [In Persian]
- Amini Qashlaghi, Daud, Morsoosi, Nafisa and Lotfi, Ahmed. (2021). Assessment and ranking of creative city planning in 22 districts of Tehran metropolis. *Physical Development Planning*, 8(3), 127-150. https://psp.journals.pnu.ac.ir/article_8296.html [In Persian]
- Amiri, Mojtabi, Zulfiqarzadeh, Mohammad Mahdi, Ziari, Karamatoleh, Ashtari, Hassan. (2018). Application of systematic literature review method in identifying dimensions, components and indicators of creative city. *Urban Planning Geography Research*, 7(4), 701-722. jurbangeo.ut.ac.ir/article_75041.html [In Persian]
- Ashuri, Taghi, Kalate-Sifiri, Masoumeh and Qazlesfalu, Hamidreza. (2024). Sports use in the city of Sari from the perspective of the creative city strategy. *Applied Research Journal of Geographical Sciences*, 24 (75), 416-440. https://jgs.khu.ac.ir/browse.php?a_id=3902&sid=1&slc_lang=fa&ftxt=0 [In Persian]
- Bayramzadeh, N. & Shahsavar, A. (2023). Prioritization of Urban Regions from the Perspective of Physical and Environmental Indicators of Livability (Case Study: 5 Regions of Urmia). *Journal of Urban Sustainable Development*, 4(11), 17-31. doi: 10.22034/usd.2023.706523 [In Persian]
- Bayramzadeh, N., & Foadmarashi, M. (2023). Spatial analysis of the development of townships from the perspective of physical indicators of livability (Case study: the townships of West Azerbaijan province). *Geography and Regional Future Studies*, 1(2), 1-16. doi: 10.30466/grfs.2023.54809.1007 [In Persian]

- Beik-Babaei, Bashir and Hosseini-Mutalaq, Jamaluddin. (2023). An analysis of creative city policy in Chaharmahal and Bakhtiari province. *Urban and Regional Policymaking*, 2(5), 66-84. <https://sanad.iau.ir/journal/pur/Article/700676?jid=700676> [In Persian]
- Darabi, Massoud. (2023). Ranking the neighborhoods of Tehran city with an emphasis on the realization of the creative city using Richard Florida's theory. *Urban Sociological Studies*, 46(13), 106-81. <https://sanad.iau.ir/journal/urb/Article/705053?jid=705053> [In Persian]
- Deffiner, A and Vlachopoulou, C. (2010). Creative city: A new challenge of strategic urban planning?. Department of planning and regional development, school of Engineering, University of Thessaly, Volos, 383 34, Greece. https://www.econstor.eu/bitstream/10419/120304/1/ERSA2011_1584.pdf
- Fawadian, Mustafa, Karkeabadi, Zainab and Saheed, Saeed. (2021). Analyzing the position of creative city indicators in the direction of branding and achieving sustainable urban development (case study: Damghan city). *Geographical studies of mountainous regions*, 2(1), 142-127. <https://gsma.lu.ac.ir/article-1-141-fa.html> [In Persian]
- Ghalehtemouri, K. J., Shamsoddini, A., Bayramzadeh, N., & Mousavi, M. N. (2023). Identifying the pleasant sounds in the city's public parks environment (Case study: Mellat riverside park, Urmia). 1., 9(1), 149–165. doi: 10.25765/sauc.v9i1.690
- Gholami, legend. (2021). Examining the scenarios of realization of creative city in Mashhad metropolis with emphasis on quality of life index. Master's thesis, geography and urban planning, Ferdowsi University of Mashhad. [In Persian]
- Grodach, C. (2012). Before and After the Creative City: The Politics of Urban Cultural Policy in Austin, Texas. *Journal of Urban Affairs*, 34, 81–97. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9906.2011.00574.x>
- Hosseinihah, Hossein, Mohammadi Dost, Suleiman and Sadeghi, Ali. (2022). Explaining the methods of providing sustainable financial resources of municipalities with an emphasis on the creative city (case study: Yasouj municipality). *Urban Structure and Function Studies*, 9(30), 126-97. https://shahr.journals.umz.ac.ir/article_3516.html [In Persian]
- Kalantari, Mohsen, Rajaei, Seyed Abbas, Fatuhi Mehrabani, Bagher. (2015). An analysis of Iran's megacities having creative city indicators. *Urban Planning Geography Research*, 4(4), 587-612. https://jurbangeo.ut.ac.ir/article_62197.html [In Persian]
- Lavoie, C., & Abdunour, G. (2015). How to define a creative SME. *IFAC-Papers On Line*, 48(3), 910-915. <https://doi.org/10.1016/j.ifacol.2015.06.199>
- Liu, F., Dai, J., Liu, Y., Cheng, S., & He, Y. (2024). The dual organization services and governance for creative cities: A case of Hengdian World Studios. *Cities*, 149, Article number 105001. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2024.105001>
- Melabian, Khosrow and Rahmani, Bijan. (2019). Creative planning and leadership in Iranian Islamic city and its relationship with urban creativity. *Environmental Studies*, 13(50), 111-132. <https://www.sid.ir/paper/367126/fa> [In Persian]
- Mirzaei, Mohammad, Habibi, Kiyomarth and Saidi, Mahdi. (1402). Analyzing the function of socio-cultural structures stimulating and developing the creative city of music, case study: Sanandaj city. *Urban structure and function studies*, 10(34), 131-153. https://shahr.journals.umz.ac.ir/article_4112.html [In Persian]
- Montalto, V., Alberti, V., Panella, F., & Sacco, P. (2023). Are cultural cities always creative? An empirical analysis of culture-led development in 190 European cities. *Habitat International*, 132, 102739. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2022.102739>
- Mousavi, M., Omidvarfar, S., Hoseinzadeh, R., & Bayramzadeh, N. (2022). Analysis of Spatial Justice in the Distribution of Service Uses in Urban Areas (Case Study: 5 Regions - Urmia). *Journal of Geography, Urban and Regional Studies*, 11(43), 162-177. <https://sanad.iau.ir/en/Journal/ges/Article/691454?jid=691454> [In Persian]
- Mousavi, Mir Najaf. (2013). Ranking the neighborhoods of Sardasht city in terms of moving towards creativity with an emphasis on the realization of the creative city using TOPSIS and ANP. *Geography and Regional Urban Studies*, 4(10), 19-38. https://gaj.usb.ac.ir/article_1476.html [In Persian]
- Paulose, N.K., & Sowmia, P. (2021). City profile: Kochi, city-region - Planning measures to make Kochi smart and creative. *Cities*, 103307. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2021.103307>
- Ponzini, D., & Rossi, U. (2010). Becoming a creative city: The entrepreneurial mayor, network politics and the promise of an urban renaissance. *Urban Studies*, 47(5), 1037–1057. <https://doi.org/10.1177/0042098009353073>

- Reckwitz, A. (2009). Die Selbstkulturalisierung Der Stadt Zur Transformation Moderner Urbanitat in der Creative City. *Mittelweg*, 18(2), 2-34. <https://doi.org/10.1515/9783839433454-008>
- Ringland, Gill. 2006. Scenario planning: managing for the future, England: John Wiley. 23(5):331-338. <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2006.11.001>
- Rugkhaman, N.T. (2021). Learn from elsewhere: A relational geography of policy learning in Bangkok's Creative District. *Environment and Planning A: Economy and Space*, 53(8), 1952-1973. <https://doi.org/10.1177/0308518X211040089>
- Samadi, Ali, Jahangirzadeh, Javad, Abedini, Asghar and Saket Hasanloui, Meitham. (2023). Street music, urban public art and urban planning (creative urban development with an emphasis on the creation of people-oriented urban spaces) case study: comparative analysis of Shahrchaei and South Khayam areas of Urmia city. *Urban design discourse. Review of contemporary literature and theories*, 4(3), 52-71. <https://udd.modares.ac.ir/article-40-68502-fa.html> **[In Persian]**
- Statistical Yearbook of Sistan and Baluchistan Governorate. (2020). Sistan and Baluchistan Governorate. **[In Persian]**
- Ulldemolins, J. R., & Solano, P. D. (2023). Local political change, the neo-creative city paradigm and the mutations of Valencian cultural branding. *City. Culture and Society*, 34, 100535. <https://doi.org/10.1016/j.ccs.2023.100535>
- Vickery, J. (2011). *Beyond the creative cities- Cultural policy in an age of scarcity, for made: a center for place making Birmingham*. Birmingham.
- Yu, C.-E., & Sun, R. (2019). The role of Instagram in the UNESCO's creative city of gastronomy: A case study of Macau. *Tourism Management*, 75(6), 257-268. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2019.05.011>